Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

# БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 174 (15797) | 1981 оной июлиин 29, среда | Сэн 2 мүнгэн.

## ҺУРАЛСАЛАЙ ЖЭЛДЭ ЭРТЭЭҺЭЭ БЭЛДЭХЭ

Партийна политическэ һуралсалай жэлэй эхилтэр орой- хоёр һара үлэбэ. Коммунистнууд болон партийнабэ- хүнүүдэй политическэ эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлхэ эгтэ забһарлал байдаггүй гэжэ булта мэдэнэбди. Тии- республикымнай партийна комитедүүд болон орга- цинууд энэ шухала асуудал үдэр бүринигөө анхарал байлгадаг, шэнэ һуралсалай жэлдэ үргэн ехэ бэлэд- хэжэ байһаниинь эли.

Манай түрэл парти өөрынгөө гэшүүдэй, бүхы совет ара- үзэл сурталай-теоретическэ бэлэдхэлдэ айхабтар ехэ, шухала анхарал хандуулдаг гээшэ. КПСС-эй XXVI эд энэ талаар бии байгаа дүй дүршэл нарин нягтаар солон үзэжэ, шэнэ үе шатадахи зорилгонуудые зо- табиһан байха юм. «...Партиин үзэл сурталай-теоре- тическэ, политическэ хүмүүжүүлгын, эмхидхэлэй ба ажа- хүдэлмэриин бодото нэгэдэл туйлаха тухай хэлэгдэ. Манай уг зорилго иимэ байна», — гэжэ партиин эд дээрэ нүхэр Леонид Ильич Брежнев онсолон тэм- лээ бэлэй.

Партиин үгэ ба хэрэг таһаршагүй. Энээнииє һаяхан ба- абтаһан партиин Центральна Комитедэй «КПСС-эй XVI съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр партийна һу- салые саашадань нарижуулан һайжаруулха» тухай тогтоол эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ. Партийна поли- ческэ гэгээрэлые хүгжөөлгэдэ ехэ юумэн хэгдэбэшье. Партийна һуралсал хадаа ажабайдалай эрилтэнүүдтэ, ком- байгуулалгын шэнэ зорилгонуудта үшөөл гүйсэд нюусанагүй, олонниитын-политическэ ба үйлэдбэриин гол хала зорилгонуудые шиидхэлгэтэй хүсэд холбуулагда- гэжэ тус тогтоол дотор сэхэ заагдана. Олохон пар- комитедүүд политическэ һуралсал эмхидхэлгэдэ ардаг дутагдалнуудтай эбсэнэ. Коммунистнуудай юрэн- болон политическэ эрдэмэй хэм хэмжээн, тэдэнэй юу- мэдэдэгынь, оюун бодолойнь эрилтэнүүд болон мэргэ- жэлынь аша туһа хараада үшөөл һулаар абтадаг байха. Политическэ һуралсалай хэшээлнүүдтэ һурагшадай һан бодоһон тухайгаа сэхэ хөөрэлдэхэ, зохёохы ёһоор булялдаха ябадал үшөөл үсөөн үзэгдэнэ, ехэнхидээ мэдээжэ болоһон юумэнүүдые оло дахин дабтаха ушар ралдана.

Партиин Центральна Комитедэй онсолон тэмдэглэһэн дутуу дунданууд манайшье республикын олохон пар- тийна организацинуудай болон партийна комитедүүдэй дэлмэриндэ сэхэ хабаатай гэжэ мэдэрхэ бидэ ёһотойбди. Энэ тухай үнгэрһэн һуралсалай жэлэй дүнгүүд эли то- доор хөөрэжэ үгэнэ.

Марксистско-ленинскэ һуралсал нарижуулан һайжаруул- — КПСС-эй хүтэлбэрилхы үүргые саашадань дээшэ- лүүлхэ, партийна организацинуудай дайшалхы шадаба- ри нарижуулха, совет арадай үзэл сурталай-политическэ идэл, партиие тэрэнэй тойрон жагсаалые бэхижүүлхэ нүхэсэл мүн.

Тиимэһээ партиин XXVI съездын «Үзэл сурталай, по- литическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие саашадань һайжа- руулха» тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой, нүхэр Л. И. Брежневэй заабаринуудтай зохилдуулан, партийна һу- ралсалые саашадань нарижуулан һайжаруулха, тэрэнэй шанар ба аша нүлөөе дээшэлүүлхэ талаар тодорхой хэм- жээнүүдые зохёон табижа, бэслүүлхыень элдэб шатын партийна комитедүүд, партийна организацинууд энэ тог- тоолоор уялгалагдаа...

Партиин Центральна Комитет партийна һуралсалай гу- римай шэнэ байгууламжа баталаа. һуралсалай гол пред- медүүд, шэглэлнүүд болон зорилгонуудые тодорхойлоо. Партийна һуралсалай гурим иимэ шатануудтайгаар бата- лагдаа гэбэл, залуу коммунистнуудай һургуули, марксизм- ленинизмын үндэһэ һууринуудые шудалха һургуули, на- уча коммунизмын һургуули, партийно-ажахын эдэбхитэ- дэй һургуули, теоретическэ болон методологическа семи- нарууд, марксизм-ленинизмын университедүүд болоно. Партиин ЦК-гай тогтоол дотор эдэнэй шата бүхэндэ хэдэн курса шудалхаб гэжэ эли тодоор заагданхай.

Политическэ һуралсалда пропагандистнууд ехэшье. ха- рюусалтатайшье үүргэ дүүргэдэг гээшэ. Тиимэһээ тэдэниие олохо, саг үргэлжын тэдэнэй һуралсал эмхидхэхэ, тэдэнэй эрдэм мэдэсынь болон методическа шадабариинь дээшэлүүлхэ хэрэгтэ туһаламжа хүргэжэ байха гээшэ пар- тийна комитедүүдэй шухала зорилго болоно ха юм. Түрүү пропагандистнуудай дүй дүршэл согсолон шэнжэлхэ, тэрэ- нэй һүүлээр олоной шадабари болгохо гээшэ ехэ удха ша- нартай. Ажахын болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэг- шэдэй пропагандистаар хүдэлхэ ябадалые али болохоор дэмжэхэ зэргэтэй. Мүнөө үедэ, партиин райкомууд болон партийна организацинуудай пропагандистнуудые томилжо байха үедэ энэ шухала асуудалда нарин нягтаар хандаха, али бүхы талаһаань хаража үзэхэ хэрэгтэй болоно. Тии- мэдээ коллектив соогоо хүндэтэй, эрдэм һургуулиин талаар һайн бэлэдхэлтэй, дүй дүршэлтэй хүнүүд лэ пропаганди- стаар томилогдохо ёһотой бшуу.

Мүнөө үедэ партийна һуралсалай шанар һайжаруулха. ажабайдалтай тэрэнэй харилсаа холбоо бэхижүүлхэ хэм- жээнүүд хараалагдаха болоно ха юм.

Манай республика дотор партийна организацинууд нё- дондо жэлэй дүнгүүдые партбюрогой заседанинууд болон хуралдаанууд дээрэ хаража үзэһэн, коммунистнуудай по- литическэ һуралсал саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд хараалагдаһан байна. Һуралсалай жэлэй дүнгүүдээр Про- пагандистын үдэр үнгэргэгдэһэн, түрүү пропагандистнууд- та Хүндэлэлэй грамотанууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаһан байха юм. Энэ талаар КПСС-эй Улаан-Үдын горком, За- грайн, Захаамиинай, Кабанскын, Бэшүүрэй болон бусад райкомууд ехэ дүй дүршэлтэй болоһон гээшэ.

Гэбэшье ерэхэ һуралсалай жэлдэ түгэс һайнаар бэлдэ- хэ талаар үшөөл бага бэшэ хүдэлмэри район бүхэндэ эмхидхэгдэхэ ёһотой. Шэнэ тогтоолой ёһоор һуралсалай элдэб һургуулинуудые бүридүүлхэ, шудалха программы- ень тодорхойлхо, хэрэгтэй литература болон хэрэгсэлнүү- дээр гүйсэд хангаха, дүй дүршэлтэй, бэрхэ пропагандист- нуудые шэлэн оложо, томилхо, тэдэнэй мэргэжэлээ дээ- шэлүүлхэ һуралсалай холын хараатай түсэб табиха гэхэ мэтэ шухала хэмжээнүүдые мүнөө үедэ абаха ёһотой бо- лоно. Мүн партийна гэгээрэлэй кабинедүүдые заһабарил- ха, шэнээр түхеэрхэ, бүхы хэрэгтэй юумээр хангаха гээшэ тон шухала.

Ушар иимэһээ партиин райкомуудай болон партийна организацинуудай һуралсалай жэлдэ бэлдэхэ талаар хэхэ юумэнэй ехэшье, хойшолуулашагүй байһаниинь эли боло- но.

КПСС-эй ЦК-гай энэ һүүлшын тогтоолые бэелүүлэн, партийна һуралсалай шанар болон аша нүлөө дээшэлүүлхэ талаар республикын партийна комитедүүд болон органи- зацинуудай бодото хэмжээнүүдые абаха, һуралсалай шэнэ жэлдэ түгэс һайн бэлэдхэл хэхэ байһаниинь дамжагтүй.

## ШЭМЭТЭ ТЭЖЭЭЛ—СЕНАЖ, СИЛОС

## ШАДААЛ ҺАА, ЕХЭЭР БЭЛЭДХЭЕ!

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

Репортаж

## ШАНАРТАЙГААР ХУРЯАГДАНА

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ мяха, һү болон мал ажалай бусад продуктнуудые урдынхиһаа нилээд ехээр үйлэдбэрилдэг, гүрэндэ худалдадаг болохо гэһэн зорилгонуудые урдаа табиһан Эрхирэгэй совхозойхидой энэ жэлдэ элдэб зүйлэй, һайн шанартай тэжээл элбэгээр абахын хойноһоо оролдожо байһаниинь ойлгосотой.

Тус ажахын Баян-Хор отделениин зүүн урда Хоолой гэжэ газарта олон жэлэй ногоон таригдаһан полиин захада үбһэ һурилдэг түхеэрэлгэтэй МТЗ түхэлэй трактор Т-150 трактораи тэргэдэ үбһэ ашажа байхань харагдаба. «Беларусь» трактор үбһөө буулгажа дүүргэхэтэйгээ сасуу гэдэргээ сухарижа, обоолоотой үбһэндэ ошомсооро тусхай түхеэрэлгээрээ дүүрэн ногоо удхан абажа, һөөргөө ерээд тэргэдэ ац ажархина. Ашагдаһан ногоонь тэргэ дээрэ байһан Васил Назипов Равиль Газизулин хоёр ябталан гэшхэнэ. Үбһэ ашадаг түхеэрэлгэтэй тракторыень үнинэй механизатор Аминулла Нуреев жолоодоно.

— Энэ хүдэлжэ эхилһээр арбаад хонобобди. Бидэ мүнөө энэ сабшагдаһан ногоогоо совхозойнгоо хоёрдохи отделениин траншей абаашажа, сенаж болгон дараһабди. Эдэ үдэрнүүдтэ 700 тонно сенаж даража дүүргээд, мүнөө 800 тоннын багтаха траншейдэ нойтон ногоогоо эльгээжэ байнабди,— гэжэ бригадирай орлогшо Микоян Назипов хөөрэнэ.-

Тус бригадые ажахын дүршэлтэй луговодуудай нэгэн Салим Замеевич Назипов хүтэлбэрилдэг. Тэрэнэй звено олон жэлэй ногооной таригдаһан 240 гектар газартай юм. Тэрэнэйнь 80 гектарынь донник, харин бэшэниинь волоснец сибирский гэжэ ургамал эзэлнэ. Энэ газараа «Волжанка» түхэлэй агрегадаар хабарһаа хойшо Үдэ голһоо шадаха зэргээрээ уһалаа һэн. Байгша ондо энээгүүр гандаһан дээрэһээ ургасань тиимэшье һайн лэхын аргагүй.

— Арбаад хоног соо зүүгаад гектар газараа сабшаад байнабди. Сабшалга дээрэ ороо һоной хоёр комбайн табигданхай. Тэдэниие дүршэлтэй механизаторнууд Петр Балдаев, Георгий Разуваев гэгшэд жолоодожо, үдэрэйнгөө нормо үлүүлэн дүүргэнэ. Теэд ургасамнайшье бирагүйдээдаа. Мүнөө энэ сабшажа байһан газарһаа гектарай 10—13 центнер ургаса гарана,— гэжэ тэрэ хэлэбэ.— Үнгэрэгшэ һаранудта бороогүй байжа, ургамал ногоон ехээр гандаа. һүүлэй үдэрнүүдтэ ехээршье бэшэ һаа, багаханаар бороо орожо, таримал ногоомнай үндыжэ эхилээ. Сабшаһан газартамнай ногоон дахинаа хэнзэлжэ, малай эдихэ юумэн гарахашье байха, — гэжэ Назипов нэмэбэ.

Энэ бригадада 15 залуу хүбүүд хүдэлнэ. Тэдээнэй мэдэлдэ 15 трактор, нэгэ автомашина, КСК-100 түхэлэй машина, 2 комбайн, волокуша, 2 тармуур, үбһэ ашадаг түхеэрэлгэ бии. Эдэ бүхы олон техникые механизаторнууд бултандаа мэдэдэг, нэгэшье һаатабаригүйгөөр, һайнаар ашаглана.

— Бидэ үглөөнэй 8 сагһаа үдэшын боро хараан болотор хүдэлнэбди. Тиигэншьегүйдэ аргагүй. Сэлмэг, наратай үдэрэй час бүхэн үнэтэй ха юм. Хэрбээ хура бороогойшье ороо һаань, миин байнагүйбди. Хүбүүднай гар хажуур барижа, һубаг ханаабай захаар, бургааһа шугын забһараар, ой модоной соорхойгоор сабшахые оролдоно. һүүлэй үедэ манай эндэ сенаж даралгада онсо анхарал хандуулагдадаг болонхой. Юундэб гэхэдэ, үбэлэй сагта үнеэдэй һаам дээшэлүүлхэ хэрэгтэ һайнаар, тусхай технологиин ёһоор дараагдаһан сенаж ехэхэн үүргэ дүүргэдэг гээшэ. Тиигээдшье һүүлэй жэлнүүдтэ ган гасуурта дайрагдажа, ехэ хохидолдо ороһон ажахынуудай энэ сэнтэй шэмэтэ тэжээл ехээр даража, тэрэниие ехээр нөөсэлхэ тухай хододоо бодомжолжо ябаһаниинь элитэ,— гэжэ Микоян Назипов бидэндэ хөөрэжэ үгөө бэлэй.

Тус бригадын коллектив байгша ондо 450 тонно үбһэ бэлдэхэ түсэбтэй юм. Энэ даабаряа дүүргэхын түлөө поли дээрэ һоготоборишье үбһэ үлөөнгүйгөөр хуряахын хойноһоо оролдоно. Тиигээдшье эдэ бригадынхид республика дотороо үүсхэл гаргаһан ажахынуудай, арадай депутадуудай сельскэ, сомоной Соведүүдэй уряае һайшаан дэмжэһэн байна. Бүри һаяхан КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, республикын Министрнүүдэй Соведэй Хандалгые өөһэдтөө зүбшэн хэлсэжэ, байгша ондо абаһан социалис уялгаяа дүүргэхэ зорилготойгоор ажаллана.

— Бидэ тэжээл бэлдэлгэдэ шанарайнь тала анхаран харанабди. һайн шанартай, шэмэтэй тэжээл хуряаһанайнгаа түлөө нэмэлтэ түлбэри абанабди. Тиимэһээ бригадын гэшүүн бүхэн ажалайнгаа шанарта һаналаа ехээр табина,— гэжэ Микоян Назипов хөөрөөгөө дүүргээ һэн.

Д. ДОНДОКОВ.

**ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадирай орлогшо М. С. Назипов; сенажда ороһо үбһэн; сабшагдаһан ногоон ашагдана.**

С. БАЛДУЕВАЙ фотонууд.

Загарайн район.

## ТҮСЭБЫНЬ ЕХЭ

Суулгын совхоз үбһэндөө оронхой. Сергей Сергеевич Антонов Данзан Батуев хоёрой бригадынхид ажахы дотороо түрүүлэн, байгша оной тэжээл бэлэдхэлгын хаһа эхилбэ.

Ажахы 2042 гектар сабшалантай. Тэрэнэйнь 1500 гектар газарынь уһалагдадаг. Совхозой агроном-мелиоратор А. М. Овчинниковай тэмдэглэһэнэй ёһоор, ургасань гэмгүй, гектарай 12 центнер гараха аабза.

Даалгагдаһан газараа оролдосотойгоор уһалжа байһан луговодууд А. В. Сафоновой, Н. С. Борисовай участогууд бүришье дээгүүр—20 центнер ургаса угэхэнь лабтай.

Суулгын совхоздо мүнөө жэлдэ 28 мянган центнер үбһэн абтахаар түсэблэгдэнхэй.

Б. ЖАМБАЛОВ.

## Л. И. БРЕЖНЕВ Я. КАДАРТАЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадартай июлиин 27-до Крымдэ уулзаба.

Хоёр ороной дотоодын хүгжэлтэ тухай мэдээсэлнүүдые халан абалсаад, Л. И. Брежнев болон Я. Кадар совет-венгер хоёр талын харилсаанда горитой анхаралаа хандуулһан байна.

Политическэ асуудалаар КПСС-эй ба ВСРП-гэй хоорондо һайн харилсаа холбоон үнинэй тогтоогдонхой. Үзэл сурталай асуудалаар холбоо барисааниинь үргэдэжэ байна. Хоёр парти энэ асуудалда хододоо анхаралаа ехээр хандуулдаг юм. Коммунистнуудта эсэргүү дайсан харша ябуулгануудта шанга харюу сохилто үгэхын тула, социалис гүрэнүүдэй суртал һургаалнуудые, туйлалтануудые нэбтэрүүлхын тула мүнөө энэ асуудалда анхаралаа хандуулха гээшэ бүришье шухала удха шанартай.

Экономическа асуудалаар совет-венгер харилсаан үргэнөөр хүгжөөгдэжэ байна. Машина бүтээлгэ болон бусад хэдэ хэдэн һалбаринуудта тогтууритай һайн харилсаан тогтоогдонхой. Венгриин түүхэй эдэй ба совет элшэ хүсэнэй үндэһэ. һуури дээрэ алюминиин хамтаараа үйлэдбэрилгэ үргэдхэгдэжэ байнхай. Советскэ Союзда хүнгэн ба элеэ хоолой промышленностиин, . худалдаа наймаанай, ажаһуудал хангалгын предприятинуудые шэнэдхэн һэльбэхээр хараалагдажа байһантай дашарамдуулан, эд бараа халан абалсалгые хүгжөөхэ ехэ арга боломжонууд нээгдэнэ.

Уулзалгын үедэ уласхоорондын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ. Мүнөө үеын түгшүүрилые һуларуулха гээшэ уласхоорондын политикада шухала зорилго болоно гэжэ Л. И. Брежнев, Я. Кадар нэгэн һаналтайгаар тоолобо. Буу зэбсэг бүтээн гаргалгые болюулха, хизаарлаха асуудал эндэ гол шухала гэжэ тэмдэглэгдэнэ. Зүгөөр энэ асуудалаар хэгдэһэн хөөрэлдөөнүүдэй эгээн шухала шэглэлнүүдээр Холбоото Штадуудай һаад тойбо татажа байһаниинь халагламаар. Американ захиргаан сэрэгэй хүсэеэ үргэдхэжэ байһаар. НАТО-да ородог США-гай союзнигуудые иимэ ябуулга хэхыень тэрэ баадхана. США буу зэбсэгүүдээ Хитадта худалдана. Эдэ бүхы политикань эб найрамдал болон уласхоорондын аюулгүй байдалда ехэ бэрхэшээл түбэгүүдые ушаруулна.

Буу зэбсэгүүдые хуряаха асуудалнуудаар үнгэргэгдэһэн хөөрэлдөөнүүдтэ бүтэмжэтэй һанал бодолнуудтай болонхойбди. Энэ хадаа буу зэбсэгүүдые хуряаха комитедтэ, Венэдэхи хөөрэлдөөнүүдтэ, ОСВ-2 тухай асуудалые зүбшэн хэлсэдэг хөөрэлдөөнүүдтэ хабаатай байна. Амжаһан үнэтэ шухаг юумэеэ алдангүй урагшаа дабшажа, үгэеэ ойлголсолгоёо батадхажа, сэрэгэй хёмороо зүришэлдөөе һуларуулха шухала.

Һүүлэй үеын уласхоорондын үйлэ хэрэгүүд сэрэгэй хёмороо зүришэлдөөнүүдые усадхаха тухай, аюул түбэгтэй байдалые гуримшуулха гү, али зайсуулан сараха тухай асуудал үшөө дахин эрид шангаар табина. Дүтын Зүүн зүгтэхи, илангаяа Ливандахи байдалай эрид муудалга энээн тухай хэлэнэ. Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүлэй харата ябуулгануудые зайсуулан сарахаар, уласхоорондын эрхын бүгэдэндэ хабаатай ёһо гуримуудые, ООН-ой Уставай эрилтэнүүдые анхаралда абахыень тэрэниие баадхахаар саг тулажа ерээ.

Энээндэ хабаатай бүхы талануудай хамтын хүсэлэл оролдолгонуудаар Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые үнэн зүбөөр али бүхы талаарнь гуримшуулха гээшэ хойшолуулашагүй шухала хэрэг болоно гэжэ Л. И. Брежнев, Я. Кадар тоолоно. Энэнь тус районһохи бүхы гүрэнүүдэй, арадуудай аша туһада харюусахаһаа гадна, уласхоорондын амгалан тайбан байдалай аша туһада ехэ нүлөө үзүүлхэ байна.

Уласхоорондын али бүхы орёо шухала асуудалнууд иимагтал хөөрэлдөөнүүдэй ашаар гуримшуулагдаха арататай, гуримшуулагдахашье ёһотой гэжэ эб найрамдалай хүби заяанай түлөө һанаагаа зободог бүхы хүнүүдэй һанал бодолые хүбаалдажа байһанаа нүхэд Л. И. Брежнев, Я. Кадар элирхэйлэн мэдүүлбэ. КПСС-эй XXVI съездын тодорхойлһон зоримгой, үргэн ехэ үүсхэлнүүд энээндэ зорюулагдана бшуу.

Уулзалга хани барисаанай, үнэн зүрхэнэй оршон байдалда үнгэржэ, үгэеэ ойлголсолгоор тэмдэглэгдээ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. У. Черненко, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. И. Блатов уулзалгада хабаадалсаһан байна.

(ТАСС).

## ФЕСТИВАЛЬДА ХАБААЛАХАЯА ЭРХҮҮ ОШОБО

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Совет ба монгол залуушуулай хани барисаанай Эрхүүдэ болохо фестивальда хабаадахаяа республикын ревсомолшууд болон залуушуулай делегаци тиишэ ошохоёо мордобо. Түрүү хүдэлмэришэд, хүдөөгэй ажалшад, эрдэм, соёлой ажал ябуулагшад, спортсменүүд тэдэнэй тоодо ороно. МНР-эй летчик-космонавт Ж. Гуррагча Эрхүүгэй хүндэтэ айлшан болохо юм.

Эб найрамдалай, буу зэбсэгүүдые хуряахын, социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ зорюулагдаһан залуушуулай митинг, ургажа ябаа залуу үетэниие үзэл сурталай ба абари зангай талаар хүмүүжүүлгын гол шухала асуудалнуудаар үнгэргэгдэһэн хоёр талын семинар фестивалиин программада ороходо байна.

Монголой ревсомолой түлөөлэгшэд Сибириин элитэ мэдээжэ ажалшадтай уулзаха, Братск, Ангарск болон Усть-Илимск хотонуудта хүрэхэ, Байгал-Амарай түмэр замай барилгашадта айлшалха юм гэжэ МРСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Л. Түдэв мэдүүлбэ. Монголой эрхим түрүү залуу поэдүүд, артистнууд уран бэлигээ сибириинхидэй урда харуулха байна.

## ЭРТҮҮР ЭХИЛҺЭНДЭЭ УРАГШАТАЙ

Үбһэндэ орохонь үшөөл эр- ногооной ургаса һайжараг зарим хүнүүдэй тэнгэ- шарай адуулжа байхада, Найданов июль һарын эндэ өөрынгөө бригадада хүдэлхэ хүнүүдые олонхой, үбһэшэдэйнгөө байха байра, эмхидхэлэй хүдэлмэриие сүм буулжа эхилһэн юм.

Мал таргалуулан шахаха бригадирай иигэжэ һанаагаа табихань һалтайшье бэшэ ааб даа. Жэл бүхэндэ 100 гаран эбэр- бодо малые таргалуулжа, совхозойнгоо гүрэндэ мяха түсэбые дүүргэлгэдэ хабаатай тэдэнэй ажал үбһэ тэжээлгүйгөөр ураг- ябахагүй гээшэ ха юм.

Эгээл түрүүлжэ ой тайгадахи сабшалангай ногоо хуряажа абахаар тэрэ шиидэ Энэ бригадын гол хүдэлмэришэд болохо тракторай дүр- косилкашад Виктор Плясин, Владимир Перетолчин, Владимир Карелов, Ищенко гэгшэд үбһэндэ орохоор бэлэн байһанаа мэдүүлбэ. Нютагай үбгэд, пенсионернууд Бадма Бадмаев, хуушанай дүршэлтэй механизатор Ринчин Эрдынеев хоёр бригадын гэшүүд боложо, ажалайнгаа зэмсэгүүдые бэлдэбэ. Тиигэжэ арбан табан хүнһөө бүридэһэн үбһэшэдэй бригада түгэд хүсэндөө орожо эхилбэ. Тракторай дүрбэн косилка, гурбан тармуур. мүн лэ үбһэ суглуулжа бухалладаг гурбан оньһон, һурилдэг түхеэрэлгэтэй тракторнуудһаа бүридэһэн бригада Гүндэ тосхонһоо гушаад модондо оршодог «Козулиха» гэдэг газарта июлиин арбаадаар отоггоо буугаа һэн.

Түрүүшын лэ үдэрһөө эндэ үбһэ хуряалгын халуун ажал эхилжэ, ногооной шэнгэншэгшье һаань, гектар бүриин 5—6 центнер үбһэн хуряагдахань элирбэ. Ажалай түрүүшын хоногуудайнгаа дүн гаргахадань, 500 центнер болохо дүрбэн һүри сомогдоод байба.

Үбһэндэ ороһон сагһаань ходол бороотой байжа, бригадын гэшүүд оньһон техникэеэ шадамараар хэрэглэн, ажалайнгаа үдэрэй гансашье часые миин һула гээгээгүй. Бороотойдо сабшалгаяа үргэлжэлһэн лэ зандаа, үүлэнэй забһарай наран соогуур үбһэеэ соможо үрдидэг байба. Бригадын дүрбэн косилка үдэр бүхэндэ дүшэн гектар хүрэтэр болдоггой, бургааһа шугытай газарта сабшажа, үбһэ хуряалгын саашанхи ажалда улам эршэ оруулдагынь тэмдэглэлтэй.

Июлиин 22-то бригадын гэшүүд түрүүшын 1000 центнер үбһэн хуряагдаа гэһэн мэдээсэл совхозойнгоо хүтэлбэрилэгшэдтэ хүргэбэ. Амжалтатай ажалай эхин һайн эмхидхэлһээ үндэһэтэй ааб даа. Энэ звеногой гэшүүн бүхэн өөрынгөө сэхэ харюусаха уялгата ажалаа хажуу талаһаа хэлэлтэгүй һайн ойлгоно. Бүрхэг үдэр, тэнгэриин сэлмэгтэ юу хэхэеэ, ямар ажалда хабаадаха ёһотойгоо мэдэхэһээ гадна хажуудахи нүхэртөө хэрэгтэй сагтань туһалхаяа мартанагүй.

Эмхитэй энэ звеногой хэһэн ажал шанар һайнтай. Косилканууд доогууро сабшахаар тааруулагданхай, үлөөдэһэгүйтөөр ногоо унагаана. Тармууршад сабшаһан мүрнүүдэй ута рууһь, мүн хүндэлөөшэншье ябажа, һогооборишье үбһэ үлөөхэгүйе оролдоно. Б. А. Бадмаевай нюруулһан һуринууд ямаршье бороодо норохогүйгөөр сомогдоно.

Нёдондо энэ газарта июлиин 26-да үбһэндэ орогдоһон юм. Харин мүнөө жэлдэ энэл сагта 1500 центнер һайн шанартай үбһэн хуряагдаха аргатай байба бшуу. Эртэ эхилһэндээ энэ звено иимэ амжалта туйлажа, эмхи һайтай хүдэлмэрээрээ совхозойнгоо үбһэшэдэй дундаһаа шалгарна.

С. УБЕЕВ,
«Улаан-Туяа» газетын корреспондент.
М. БАТОИН,
манай корр.

## НОГООНОЙ ГУРИЛ АДХАРНА

Хоринын районой Анаагай совхозой полевой стан дээрэ АВМ-0.65 түхэлэй агрегат хүдэлжэ эхилэнхэй. Дүршэлтэй механизатор Иннокентий Ильинэй хүтэлбэри доро түрүүшын хэдэн тонно ногооной гурил мэшээглэгдээд байна.

Ногооной гурил нөөсэлхэ звено мүнөө зундаа, намартаа 230 тонно үнэтэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилготой.

Ю. БАЗАРЖАПОВ.

### Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

### УКАЗ

**НҮХЭР В. Е. КОЖЕВИНИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ**

Партийна болон совет органуудта үни удаан саг соо аша үрэтэйгөөр хүдэлһэнэйнь, ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнь түлөө, түрэһөөр 70 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республиканска удха шанартай тусхайта пенсионер нүхэр **Кожевин** Владимир Ефимовичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

**Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.**

**Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.**

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной июлиин 27.

### Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

### УКАЗ

**НҮХЭР Б. С. БУДАЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ**

Партийна органуудта үни удаан саг соо аша үрэтэйгөөр хүдэлһэнэйнь түлөө, түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, КПСС-эй Хойто-Байгалай райкомой инструктор нүхэр **Будаев** Базар Сангадиевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

**Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.**

**Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.**

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной июлиин 22.

## КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

# ЭБТЭЙ АЖАЛАЙ ҮРЭ ЕХЭ

БАМ-ай Буряадай участогай барилгашад арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбөөр хараалагдаһан объектнүүдые сүм ашаглалгада тушаахабди гэжэ урилга абаад, эршэтэйгээр хүдэлнэ. Барилгын бүхы участогуудта ажал хүдэлмэри оршөөл бусална. Хүүргэнүүдые баридаг 53-дахи отрядай коллектив социалис мүрысөөндэ хамсыгаа шуун оролсоод, жэлэй эхинһээ мүү бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлажа байнхай.

Манай 53-дахи отрядай коллектив 1974 онһоо хойшо БАМ-ай барилгада хабаадалсажа, бага бэшэ ажал хүдэлмэри хээ, хэнэшье. 60 гаран ехэ, бага хүүргэ барижа, ашаглалгада тушааһан юм. Баргажан, Кичера, Нагтера, Светлая, Дэдэ Ангара болон бусад гол мүрэнүүд дээгүүр автомашинанууд ябаха хүүргэнүүдые бариһан юм. Мүнөө БАМ-ай 413-дахи километрһээ 520-дохи километр хүрэтэрхи зайда түмэр замай хүүргэнүүдые барилгада хабаадалсана. Бидэ энэ участогта аяар 26 хүүргэ бариха даабаритайбди. Энэ хүнгэн бэшэ зорилго ааб даа.

Сэбдэг хүйтэн холын хойто нютагуудта хээээдэшье гэдэргүй газар, гранит шулуу онгилон малтажа, 40-50-100 метр утатай түмэр замай хүүргэнүүдые барихын тула дуршэл, шадабари, оролдолго, эдэбхи үүсхэл хэрэгтэйл болодог. Манай коллектив зургаан жэлэй туршада БАМ-ай барилгада хабаадажа, байгаалиин бэрхэшээлнүүдые эримгийгээр дабаха, хүдэлмэришэдэй түрүү онол арга үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, түргэнөөр, эрхим шанартайгаар барилга хэхэ хэрэгтэ гол шухала анхарал хандуулжа байдаг. Тиин арбадахи табан жэлэй туршада 70 процент ажалаа бригадын подрядай аргаар хэжэ, шэнэ арга хэрэглэһэнэй ашаар табан жэлэй даабари 4 жэл 6 һарын туршада дүүргээ билэбди.

Шэнэ онол арга үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэн, эдэбхи үүсхэлтэйгээр, урагшаа эрмэлзэһэн һанал бодолтойгоор барилга хэдэг, һайн бэлэдхэлтэй хүдэлмэришэд отрядаймнай коллектив дотор ялана олон. БАМ-ай барилгада түрүүшын лэ үдэрһөө хабаадаһан дурсамжатай шадабаритай хүдэлмэришэн Юрий Иванович Власов хододоо барилгада үлүүлжэ, бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээжэ байдаг. Тэрэ Хойто Байгалай газар дайда дээрэ нилээд олон хүүргэнүүдые барилсаа. Залуу барилгашадые һурган хүмүүжүүлдэг, даажа абаһан ажалаа эрхим шанартайгаар хэхэ хэрэгтэ тэдэниие һургадаг, һайн һайхан абари зантай юм. Ю. И. Власовай хүтэлбэридэг бригадын коллектив Катера, Холодная, Кичера, Дэдэ Ангара болон бусад гол мүрэнүүд дээгүүр автомашинанууддай ябаха томо томо хүүргэнүүдые барилсаһан юм. Тус бригадын гэшүүд алишье участогта хүдэлхэдөө, хамаг ажалаа саг болзортонь, эрхим шанартайгаар дүүргэхэ гэжэ эрмэлзэдэг, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлжэ шададагшье. Арбадахи табан жэлэй туршада 1 миллион 200 мянган түхэригэй барилгын ажал бригадна подрядай аргаар хэжэ, үндэр бүтээсэ туйлаа юм. Табан жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, олоной дундаһаа шалгараа. Манай түрэл Коммунис парти, Совет гүрэн Ю. И. Власовай ажал хэрэгые тон лэ үндэрөөр сэгнэжэ, Октябриин Революциин орденоор шагнаһан байна.

— Бүхы бригадын коллективэй ажал хэрэг иимэ үндэрөөр сэгнэгдэбэ, — гэжэ Ю. И. Власов хэлэнэ. Саашадаа бүри шангаар ажаллажа, арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ бригадир Ю. И. Власов мэдүүлнэ. Эдэ мүнөө Кичерэһээ Уоян хүрэтэр хүүргэнүүдые барилсажа байна. Халаан бүриингөө даабари 15—20 процентээр дүүргэжэ ябанхай.

Отрядаймнай коллектив сооһоо бэрхэ мэргэжэлтэд, эдэбхитэй хүдэлмэришэд үдэр хоногой ошохо тума олоор урган гарана. Александр Михайлов юрын хүүргэ хабсаргагшаар нилээд удаан хүдэлөө. Хоёр жэлэй саанахана бригадирай тушаалда дэбжүүлэгдэһэн юм. Дунда шатын хүтэлбэрилэгшын тушаал тиимэшье хүнгэн бэшэ. Барилгынгаа участогые материалаар, техникээр ханга-ха асуудалые зүбөөр, саг болзортонь шиидхэжэ шадаха зэргэтэй. Ашаа үргэдэг крангүйгөөр, цементын, бетоной холисо бэлдэхэ түхеэрэлгэгүйгөөр ямар барилга хэхэбши. Халаанай эхилхэдэ кран болон бусад техникэ хүүргэ баригшадта асарагдаад лэ байха зэргэтэй. Барилгын материал: цемент, бетон хэрэгсэлнүүд, хюрөөдэмэл хэрэгсэлнүүд хэдэн хоногоор урид захигдаха, саг болзортоо барилгын участогта асарагдаха зэргэтэй. Хэрбээ бригадир энэ бүхы асуудалнуудые һүбэлгэн бэрхээр шиидхэжэ шададаг һаа, бригадынгаа коллективые ажалаар хангаха байна бшуу.

Минии һанахада, А. М. Михайлов энэ бүхы асуудалнуудта гол шухала анхарал хандуулдаг, отрядайнгаа хүтэлбэрилэгшэдтэй зүбшэн хэлсэжэ байгаад зүб тээшэнь шиидхэжэ шададаг. А. М. Михайлов залуушье һаа, хүдэлмэришэдэйнгөө арга шадалые ехэл һайнаар мэдээд, шададаг лэ юумыень даалгажа үгэдэг зантай. Бригадынь коллектив «Нэгэн бултанай, булта нэгэнэй түлөө» гэһэн уряа доро барилга хэжэ, олоной һайшаал магтаалда хүртэжэ байнхай. Һара, квартал, жэл бүриингөө даабари 120—125 процент дүүргэжэ, бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар хэдэг. Бригадынь гэшүүд бетонщигой, хүүргэнүүдые хабсаргагшын, модошо дарханай мэргэжэлнүүдые шудаланхайнууд, алишье ажалаа эрхим шанартайгаар хэдэг байха юм. Хүүргэ баригша А. М. Михайлов арбадахи табан жэлэй туршада ажалдаа онсо габьяа харуулһанайнгаа түлөө «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар шагнагдаа юм.

А. М. Михайловай хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн мүрысөөндэ оролсоод, хаба шадалаа гамнангүйгөөр ажаллана. Байгша оной эхинһээ илангаяа шангаар хүдэлжэ, даабаряа үлүүлнэ. БАМ-ай 433-дахи, 434-дэхи, 439-дэхи километрнүүдтэ түмэр замай хүүргэ бариха даабаряа амжалтатайгаар бэелүүлһэн байха юм. Эдэнэр хүүргэнүүдые түргэн болзоройн туршада хабсаргажа, бэшэндэ түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулна. КПСС-эй Хойто Байгалай райком эдэнэй ажал хэрэгые үндэрөөр сэгнэжэ, һаяшаг Хүндэлэлэй грамотаар шагнаа бэлэй.

Буряадай участогай барилгашад энэ жэл Кичерэһээ Янчун хүрэтэр түмэр замай рельс табиха хараа зорилготой. Энэ хүнгэн бэшэ хэрэг ааб даа. Хүүргэ баригшад энэ участогта аяар 63 хүүргэ табиха юм. Тэрэнэй 26-ень манай 53-дахи отрядай хүдэлмэришэд бодхоохо. Түрүү хүдэлмэришэдэй оролдолго шадабариин ашаар лэ арбаад шахуу хүүргын барилга дүүргэгдээ. Август һарын тэн болотор Уоян хүрэтэр бидэ бүхы хүүргэнүүдые барижа дүүргэхээр эрид шиидэнхэйбди. Хүүргэнүүдые хабсаргаха ехэнхи материал Хойто Байгал асарагданхай. Отрядаймнай захиргаан, партиина, профсоюзай, комсомолой организацинууд хүдэлмэришэдые зоригжуулан, шэнэ илалтанууд тээшэ уряална. Сэхыень хэлэхэдэ, бидэ бүхы зорилгонуудаа бэелүүлхэ аргатайбди. Түмэр замай рельс табигшад манай тэмээр миин байхагүй даа.

Хүүргэнүүдые баридаг 53-дахи отрядай коллектив хаба шадалаа яһалал гаргана. Кичерэһээ Уоян хүрэтэр барилга хэжэ байгаа участогуудта материал саг дары эльгээгдэнэ. Хүдэлмэришэдтэ халуун эдеэн һайн шанартайгаар бэлдэгдэнэ, автолавка участогуудай хоорондо саг үргэлжэ ябажа байдаг. Холын участогуудай хүдэлмэришэдтэ уран һайханай фильмүүд, зүжэг наадан, концерт харуулагдадаг. Мүнөө үеын залуу хүдэлмэришэд һайнаар ажаллахынгаа хажуугаар зохидоор амарха гэжэ эрмэлзэдэг шуу. Тиимэһээл залуу барилгашадые түгэс хангаха, олониитын хэрэгтэ хабаадуулха шухала. Отрядаймнай хүдэлмэришэд ажаллажашье, амаржашье шададаг зон гэхэдэ алдуу байхагүй. И. П. Ермаков, В. Н. Иващенко болон бусадай хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд хүүргэнүүдые түргэн болзор соо бодхоохо хэрэгтэ хубитаяа оруулалсана. Түрүү хүдэлмэришэдэй жэшээгээр ажаллаһан бэшэшье хүдэлмэришэд үндэр бүтээсэ туйлахын тула эршэмтэйгээр тэмсэнэ.

Манай отрядай коллектив байгша оной түрүүшын хахад жэлэй туршада 1 миллион 700 мянган түхэригэй барилга хэхэ даабаряа үлүүлжэ, түсэбөөр хараалагдаһан хүүргэнүүдэй барилга дүүргэбэ. Коллективнай саашадаа бүри шангаар ажаллажа, байгша оной даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха арга шадалтай. Түсэбөөр хараалагдаһан бүхы хүүргэнүүд ашаглалгада тушаагдахал байха.

**В. БОНДАРЧУК,**
хүүргэнүүдые баридаг 53-дахи отрядай инженер.

## АЛАС ДҮРНЫ ХИЗААРТА

ТАСС-АЙ КОРРЕСПОНДЕНТНҮҮД МЭДЭ[...]

### ҺАЙН ТУҺА НЭМЭРИ БОЛОХО

Приморинн ажахынууд барайгарай үндэр баян ургаса абаха аргатай. Петровичанска бүлүүр станци дүүрэн хүсөөрөө хүдэлгэгдэжэ эхилбэ. Тэрэ секунда бүри 45 кубометр уһа ханаабһаа бүлэнэ. Тиигэжэ 10 мянган гектар барайгарай таряалан найдамтайгаар уһалагдаха болобо.

Бүхэсоюзна комсомолой габшагай барилга — Приханкайска таладахи барайгарай инженерна бүлэг түхеэрэлгын мелиораторнууд автомадаар хангагдаһан 10 бүлүүр станци тодхобо.

Хүдэлмэринь үргэлжэлһөөр. Тогтоогдомол сөөрэмүүдтэ үшөө 30 бүлүүр станци барихые мелиораторнууд түсэблэнэ. Тэдэнэй туһаламжаар 100 мянган гектар шэнэ таряалан уһалагдадаг байха юм.

Владивосток.

### ХОЙТО ЗҮГЭЙ ХҮН ЗОНДО — ОВОЩ

Эдэ үдэрнүүдтэ Приморинн ажахынуудһаа Хойто зүгэй хүн зондо овощ ехээр эльгээжэ эхилбэ. Тус хизаар Алас-Дүрнын Хойто районуудые хүдөө ажахын продуктнуудаар хангадаг болонхой.

Ойрын сагта Чукоткын, Колымагай, Яхадай АССР-эй хойто районуудта мянгаад тонно эртын капуста эльгээхээр түсэблэгдэнэ. Тусхай шэглэлтэй совхозууд тэрэниие хуряажа эхилэнхэй. Эртын хартаабха, помидор, үгэрсэ хуряажа захалаа.

Мүнөө жэл Приморинн ажахынуудһаа Хойто зүгэй хүн зондо 10 мянган тонно овощ эльгээгдэхэ байна.

Артем.
Приморинн хизаар.

### БҮЛӨӨРӨӨ АМАРНА

Комсомольск-на-Амуре хотодохи оёдолой фабрикын санатори - профилактор и д о бүлөөрөө амаржа болохо юм.

Профсоюзай эдэбхитэдэй үүсхэлээр тус санаториие бүлөөрөө амардаг газар болгохые шиидхэгдэһэн байна. Тэрэнэй штабта хүмүүжүүлэгшэд, врач-педиатр, эм-содог. Минеральна уһаар ба шабараар аргалха ба[...]рингданхай.

Хотын бүхы томо [...] приятинууд санатори[...] лакторинуудые ба[...] Бүлөөрөө амардаг газ[...]дэнь бии.

Комсомольск-на-Аму[...]
Хабаровска хизаар.

### ШАЛГАЛТАЯА ЭРХИМЭЭР ТУША[...]

Пионернүүдэй «Вар[...] һэн флотилиин гэшүү[...] галтаяа амжалтатайга[...] риба. Эсэгэнэр болон [...] рэйнгаа жэшээ даган [...] хоор, хуби заяагаа [...] шадай хүнгэн бэшэ а[...] холбохоор бэлэн ба[...] тэдэнэр харуулаа.

Шефүүдынь — Вла[...] тогой тралай ба реф[...] торна флодой баазын [...] хүнүүд — шалгалта [...] байна. Хэзээ нэгэтэ [...] лайнгаа замые эндэ [...] хүнүүдшье тэдэнэй [...] байлсаа.

«Варяг» 800-гаад [...] басагадые нэгэдүүлдэ[...] Багахан судануудые, [...] наар түхеэрэгдэһэн һү[...] лай классуудые, спор[...] баазануудые профсоюз[...] нэй мэдэлдэ үгэнхэй. [...] Приморинн эдиршүүлэ[...] техническэ клубай нэгэ[...] болоно.

Владивосток.

### «САГААН БААБГА[...] ҺАЙНДЭР

Чукоткодо «сагаан [...] гайн» һайндэр үнгэргэ[...] жэ шиидэһэн байна. [...] Хойто зүгэй арадуудай [...] лохёолһоо абтаһан ду[...] геройнгоо нэрээр тар[...] нэрлээ юм. Һаяхан Уэл[...] тосхондо түрүүшын һа[...] болоно үнгэрөө. Тэрэн[...] баадагшад ажалай түрү[...]лые хүндэлэн ёһолһон, [...] һэн арадай хатар, ду[...]дые гүйсэдхэһэн, һайн [...] н а й «Имля» ансамб[...] концертые хараһан, [...] зүгэй спортын зүйлэ[...] заншалта мүрысөөнүүдт[...] баадалсаһан байна.

Тосхоной үндэр на[...] хүн, чукча арадай ү[...] домогуудые суглуулан [...] галдаг Галина Никол[...] Алексеева зүбшэл за[...] үгэхэ талаар һайндэрэ[...]

# УРГАСЫН БАЯН —ХАРУУҺАНҺАА

Һүүлэй жэлнүүдтэ ушарһан ган гасуурай бэрхэшээл илангаяа овощ ургуулагшадта ехэхэн хохидол ушаруулна. Тодорхойлбол, рассадаяа һаял поли дээрэ һуулгаад байхадань, нажарай наран гамгүйгөөр шаража, огородойнгоо ургамалнуудые уһалха горхонойнь уһан эхинһээ шэргэшэдэг болонхой. Иигэжэ овощ ургуулагшадай эртэ хабарһаа оролдожо хэһэн хүдэлмэриинь дүн заримдаа миил хосоршоно ха юм.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой огородшод үнгэрһэн жэлнүүдэй ган гасуурай бэрхэшээлһээ тобшолол хэжэ, мүн урдынгаа дүй дүршэлые, онол аргануудые наринаар баримталан, байгша ондо овощ ехээр хуряажа абахаар ажаллана. Эндэ мүнөө баһал гандашоо. Тойроод тала дайда сайһаар шарлажа, ногоонһоо байха үрмэдэһэнэйшье ургахань харагданагүй. Ехэ-Күналей һууриһаа тээ наана, ехэ харгын баруун тээгүүр урдаһаа хойшоо нэмжыһэн полидо Ирина Савиновна Ковалевагай хүтэлбэрилдэг звеногой гэшүүд хүдэлмэрилжэ байба. Эдэнэр капустынгаа тарилгын буртаг ногоо түүжэ, хүрьһыень зөөлэрүүлнэд.

— Манай звено хорин хүнһөө бүридэнхэй. Бидэ байгша ондо 2 гектарта помидор, 4 гектарта морхооб, 3 гектарта свекло, нэгэ гектарта редькэ, 1 гектарта укроп, мүн эды шэнээн газарта үгэрсэ таряа һэмди. Тиихэдэ капустын тарилга 20 гектарта нэмжыдэг,— гэжэ звеное хүтэлбэрилэгшэ Ирина Савиновна хөөрэнэ.

Наранай шанга элшэдэ таримал ургамалнуудайнь үндэһөөрөө хатажа хосорон-гүй һайнаар ургахын тула тус звеногой даажа абаһан огородые механизатор Ефим Фадеевич Иванов тракторта тодхогдоһон уһа сасадаг түхеэрэлгээр уһална. Эндэ холо бэшэхэнэ булагай эхиндэ сөөрэм байгуулагданхай. Һүниидөө булагайнь уһанай ехэ нүхэн сөөрэмдэ суглархадань бүлүүр станцяар полиин ута руу дамжуулна. Бүдүүн соргоор дамжуулагдаһан уһыень тракторайнгаа хойно тодхоһон түхеэрэлгээр дам саашань огород дээрэ сасана.

Эндэ хоёр түхеэрэлгэ хүдэлгэгдэнэ. Хабартаа булагай эхиндэ баригдаһан сөөрэмэй захада бүлүүр станци тодхогдоо һэн. Хоолойнуудыень полиин ута руу залгажа табяабди. Иигээд лэ үдэр бүхэндэ газараа уһалнабди. Эндэ гансал үдэртөө уһалхаар арга бии. Түхэреэн сүүдхын туршада хүдэлхэдэ уһаниинь хүртэхэгүй, шэргэшэнэ ха юм, — гэжэ механизатор Ефим Фадеевич Иванов мэдүүлнэ.

Байгша ондо ган гасуур, хүшэр бэрхэшээлэй дахяад ушарбашье, тус звеногой гэшүүд овощой баян ургаса заабол ургуулха хүсэлэнтэй ажаллана. Жэшээлбэл, нёдондо эндэхи огородшод гектарай 350 центнер капуста хуряажа, түсэбөө холо үлүүлэн дүүргээ һэн. Энэ жэлдэ эдэнэр гектарай 210 центнер капуста суглуулха даабаритай. Тиин түсэбөө 300—350 центнертэ хүргэхэ зорилготой хүдэлмэрилнэ.

Дурсагдагша звеногой гэшүүд түлбэреэ ургасын зэргээр абадаг юм. Хэрбээ намартаа эсэсэй дүнгүүдэй согсологдоходо, түсэбһөө гадуур продукци тушааһан байбал, горитойхон нэмэлтэ түлбэридэ хүртэнэ. Жэшээлбэл, нёдондо эндэхи огородшод даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ, тус бүрэе 500 түхэриг нэмэлтэ түлбэри абаа юм.

— Эсэсэй дүнгөөр тоосохо гурим алишье талаараа зохид. Хүн бүхэн даалгагдаһан газарһаа овощ ехээр хуряажа абахын түлөө оролдожо, ажалайшье журам һайжарна. Энэ жэлдэ бидэ хараалһан түсэбөө заабол бэелүүлхэюди. Ушарынь халаа хабартаа бидэ газараа үтэгжүүлжэ, һайнаар элдүүрилһэн гээшэбди. Ургамал бүхэнэй таригдаха участок бүхэндэ органическа болон минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаа юм. Тарилгашье һайнаар үнгэрэгдөө. Мүнөө бидэ ургасаяа харууһалха болонобди. Бог буртаг ногооень түүжэ усадхахаһаа гадна хорхой шумуулнуудыень үгы хэхэ хүдэлмэри үдэр бүхэндэ үргэнөөр ябуулагдана. Баян ургаса абаха гэбэл, нэн түрүүн таригаа һайнаар лэ харууһалха хэрэгтэй,— гэжэ огородшодой звеное хүтэлбэрилэгшэ Ирина Савиновна Ковалева хэлээ һэн.

**Вл. ЖИГЖИТОВ,**
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: механизатор Ефим Иванов; Овощ ургуулагшад ажалдаа.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

Улаан-Үдын район.

## ЭРХИМЛЭГШЭДЭЙ ЗЭРГЭДЭ

«Татарский ключ» гэжэ карьероуправлениин коллектив шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй хахадые эрхим амжалтатайгаар түгэсхэбэ. Тус коллектив энэ хугасаа соо түсэбһөө гадуур 106 мянган түхэригэй продукци худалдаба.

Эндэ М. К. Злобиной хүтэлбэрилдэг жолоошодой, А. А. Номоконовой ударидадаг известняк бутаргагшадай бригаданууд мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ дабшана. Тус бригаданууд найман һарынгаа түсэб сүм дүүргэжэ, мүнөө сентябрь һарын графигаар ажаллажа байнхай. Мүн тиихэдэ түрүүшүүлэй зэргэдэ экскаваторщигууд С. И. Яковлева, Л. А. Федорова, В. А. Кабакова, Б. П. Ярош гэгшэдые, И. И. Злыгостев, Н. И. Шилов гэгшэдэй толгойлдог үрэмдэн малтагшадай звенонуудые, В. П. Лаптевай ударидадаг жолоошодой бригадые нэрлэлтэй.

**Д. ДОРЖИЕВ.**

ХАБАРОВСКА ХИЗААР. БАМ-ай Зүүн участогай нютагуудтахи хүн зон Ургал хото шадар баригдаһан «Орбита» гэжэ станциин хүсөөр Москвагай телевизионно дамжуулгануудые хаража байдаг болонхой.

ТАСС-ай фотохронико.

# ОРОНОЙ ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ

ИВАНОВО. Ивановска областиин таряалан дээрэ ургаса хуряалга эхилбэ. Таряашад ургасаяа амяарлан хуряахаһаа гадна сэхэ хадана. Оньһожоруулагдамал 300 гаран томо ехэ отряд хүдэлнэ. Набтар эшэтэй ороохо таряа хадаха түхеэрэлгэнүүдые комбайнуудтаа тодхон табихадань, «Сельхозтехникын» мэргэжэлтэд, промышленна предприятинуудай шефүүд таряашадта туһалһан байгаа.

СМОЛЕНСК. Областиин таряашад орооһото ургамалнуудые хуряажа захалба. Энэ жэлдэ намарай ба хабарай ургамалнууд урда урдынхиһаа хоёр долоон хоногоор эртэ эдеэшэһэн байгаа. Область дотор 750 мянган гектарта орооһото ургамалнууд таригданхай. Хадалгаяа түргэдхэжэ, гээлтэ хоролтодо оруулхагүйн тула хаа хаанагүй ипатовска арга нэбтэрүүлэгдэнхэй. Хуряалга-зөөлгын томо ехэ 485 отряд ажахынуудта эмхидхэгдэн байгуулагдаа.

ЭЛИСТЭ. Хальмагай Яшалтинска районой таряашад үндэр баян ургаса ургуулжа, гектар бүриһөө 25 центнер ороохо хуряана. Энэ хадаа севооборотуудые нэбтэрүүлһэнэй, газарай хүрьһэнэй үрэжэл дээшэлүүлһэнэй үрэ дүн болоно.

Автономито республикын хойто районуудта ургаса хуряажа байна. Тарилгын талмайн хахад хубиһаа ургаса абтаа.

ТАШАУЗ. Энэ хабарай сагай уларилай хэды таарамжагүй байһан дээрэһээ Ташаузска оазиста барайгар гээгдэжэ эдеэшээ һэн. Тиихэдэнь нэмэлтэ тэжээл оруулжа, буртаг үбһэ ногооень түүжэ, ургасын гарасада һайнаар нүлөөлбэ.

Тусхай шэглэлтэй томодхогдоһон хоёр совхоз эндэ һайнаар хүдэлнэ. Эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтын туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй һүүлээр совхозуудай ажалшад һүүлэй жэлнүүдтэ гектар бүхэнэй ашаг үрые хоёр дахин үргэдхэһэн байха юм.

Ташаузска областиин барайгар тарижа ургуулагшад 23 мянга гаран тонно гэхэ гү, али нёдондо жэлэйхиһээ үлүү ехэ продукци үйлэдбэрилхые уялгалба.

ПЕНЗЭ. Областиин ажахынууд волокушаар һолоомоёо суглуулгаһаа арсаһан байна. Ушарынь юуб гэхэдэ, иимэ технологи хэрэглэхэдэ, бүдүүн тэжээлэй гурбанай нэгэ хубинь гээгдэдэг юм гэжэ эндэ тоолон гаргагдаа. Тиимэһээ ажахынуудта волокушануудай орондо пресс-подборщигууд хэрэглэгдэдэг болонхой.

Мэргэжэлтэдэй тоолон гаргаһанай ёһоор, энэнь хэдэн арбаад мянган тонно һолоомо нэмэжэ хуряаха арга олгоно бшуу.

(ТАСС).

## ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИ

# ХҮДӨӨГЭЙ АГИТАТОР

КПСС-эй XXVI съезд дээрэ үзэл сурталай болон политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин мүнөө үеын байдал наринаар зүбшэн хэлсэгдэжэ, энэ шухала хэрэг партиин ажал ябуулгын гол шэглэлнүүдэй нэгэн гээд тодорхойлогдоһон байна. Тиимэһээ шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ олониитэ эдэбхитэдые үргэнөөр хабаадалсуулжа, үзэл сурталай бүхы хүдэлмэриие дэбжэлтын шэнэ шатада гаргаха нангин зорилго партиина организацинуудай урда табигдана.

«Партиин һанал бодолнуудые олониитэдэ ойлгуулан нэбтэрүүлдэг, тэрэнэй политикые тайлбаридаг хүнүүдэй —коммунистнуудай, партийнабэшэ хүнүүдэй тон ехэ бүлэгтэ баясхалангай үгэ зорюулагдана. Тэдэнэр лекторнууд, пропагандистнууд, агитаторнууд, элидхэлшэд болоно», — гээд партиин XXVI съезд дээрэ хэһэн элидхэл соогоо Л. И. Брежнев онсолон тэмдэглээ һэн. Эдэ һайхан үгэнүүд дэмы хэлэгдээгүй байха. Үнэхөөрөөшье, эдэ олон эдэбхитэд, тэдэнэрэй дунда агитаторнуудай горитой бүлэг ажалша коллективүүд соо, зоной ажаһуудаг газарта ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын бага бэшэ хүдэлмэри ябуулжа, хүн бүхэнэй, коллектив бүхэнэй ажал ябуулгада ехэ нүлөө үзүүлнэ гээшэ.

Мүнөө үедэ манай республика соо 2171 агитколлективүүдтэ нэгэдүүлэгдэһэн 20 мянга гаран агитатор ниитын тон шухала хүдэлмэри ябуулжа байна. Эдэнэрэй 11 гаран мянганиинь ажалша коллективүүд соо, 9 мянгаадынь зоной ажаһуудаг газарта харюусалгата тушаалаа дүүргэдэг байна. Эдэнэрэй 8900 гараниинь коммунистнууд, 5500 гараниинь комсомолшууд, 6400 гараниинь дээдэ, нэгэ мянгаадынь гүйсэдбэшэ дээдэ эрдэмтэй юм. Шэнэ сагай эрилтээр табигдаһан зорилгонуудые манай агитаторнууд нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ дүүрэн арга боломжотой байна. Юуб гэхэдэ, эдэнэрэй эрдэм мэдэсын дунда зэргын хэмжээн горитой, ехэнхинь коммунистнууд болон комсомолшууд байха юм.

Республикын агитколлективүүдэй гэшүүд элдэб олон мэргэжэлтэй зон. Жэшээлхэдэ, 4000 гараниинь инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, 4000 шахуунь мастернууд болон бригадануудые даагшад, 1700-дынь хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, 5200-дынь арадай гэгээрэлэй болон элүүрые хамгаалгын хүдэлмэрилэгшэд, 4500-дынь хүдэлмэришэд болон колхознигууд юм. Гадна наһанай амаралтада гараһан гурбан зуугаад хүн зоной ажаһуудаг газарта горитой хүдэлмэри ябуулдаг гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Иигээд харахада, иимэ олон ондоо мэргэжэлтэй, эрдэм мэдэсын талаар нилээн ехэ бэлэдхэлтэй зон агитаторай харюусалгата уялга дүүргэнэ гэһэн тобшолол хэнэбди. Тиимэһээ хүн бүхэндэ «партиин һанал бодолнуудые, политикые хүргэхэ, тайлбарилха» арга боломжомнай нилээд үргэн байна. Энэ талаар абаад харахадаа, тус зоной ажал ябуулгаһаа үндэр ашаг үрэ хүлеэн абаха, энэ хүдэлмэриин бодото дүнгүүдые баясан обёорхо арга боломжо бии гээд хэлэхэ дүүрэн эрхэтэйбди.

Манай республикын колхоз, совхозуудта урдань табигдаһан зорилгонуудые тон һайнаар бэелүүлдэг агитколлективүүд олон юм. Эдэнэр хадаа хүдөө ажахын үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхэ, ашаг үрыень улам дээшэлүүлхэ, малшад болон механизаторнуудые коммунис ёһо гуримаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулдаг. Тиигэжэ тэдэ партийна комитедүүдэй болон партийна эхин организацинуудай найдамтай түшэг тулгуури мүн болоно.

Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын районой «Искра» колхозой П. Филипповэй хүтэлбэрилдэг агитколлектив урдань табигдаһан онсо зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлдэг байха юм. Тиимэһээ фермэ болон таряалангуудта ажаллажа байһан малшад болон механизаторнууд агитаторнуудтаа үнэн зүрхэнэй баяр хүргэжэ, тэдэнэй ажал ябуулгын нүлөөн доро габшагай һайнаар ажалладаг байна бшуу.

Байгша оной эхиндэ үнгэргэгдэһэн районойнгоо малшадай суглаан дээрэ тус колхозой һү һаалиин 1-дэхи фермын залуу һаалишан Екатерина Иванова үгэ хэлэхэдээ, коллектив сооонь агитаторай уялга дүүргэдэг библиотекарь Н. В. Тихонова тухай омогорхолтой халуунаар хөөрөө һэн. Орон соомнай, республика, район болон ажахы соогоо болоһо байһан хубилалтанууд, һонинууд тухай Нина Васильевнагай үнгэргэһэн хөөрэлдөөнүүд ехэ аша үрэтэй байдаг. Гадна агитатортаяа суг ажалайнгаа дүнгүүдые ходо зүбшэн хэлсэжэ, дутуу дундануудаа тодоруулдаг, тэдэниие усадхаха замуудые һаалишад хараалдаг байна. Нина Владимировнагай шэмэглэн гаргаһан «Дайшалхы хуудаһанууд», «Сахилгаан мэдээсэлнүүд» эршэтэ ажалай һудаһые алдангүй, саг үргэлжэ, үдэр бүри габшагайгаар ажаллажа, үндэр амжалтануудые туйлахадань һаалишадта туһална.

Энэл агитколлективэй гэшүүд, агитаторнууд В. И. Шипицин, В. И. Колмакова, Г. Н. Трифонова, Ф. С. Тихонов болон бусад энэ шухала даабаридаа угаа харюусалгатайгаар хандажа, ниитынгээ ажал ябуулгые зохёохы ёһоор дүүргэдэг, хүдэлмэриингөө онол аргануудые улам олон ондоо, бүри ашаг үрэ ехэтэй болгохые оролдодог юм. Тиихэдээ социалис мүрысөөнэй ябаса ба дүнгүүд, түрүүшүүлэй дүй дүршэл, совет хүнэй һайн һайхан түхэл шэнжэ, партиин XXVI съездын материалнууд тухай хөөрэлдөөнүүдые тон һонирхолтойгоор үнгэргэнэ. Гадна дайралдаһан дутуу дундануудта баһал онсо анхарал хандуулдаг. Ажалдаа хайша хэрэгээр хандаһан гү, али гэр бүлэдөө шууяа татаһан ушарнуудые наринаар шэнжэлжэ, нэгэн гэбэл, коллектив сооонь, үгы гэбэл, иимэ ябадал гаргагшадтай нюур нюураараа уулзажа хөөрэлдэдэг заншалтай.

Зэдын районой Оёорой совхозой эбтэй зэтэй агитколлектив 31 хүнһөө бүридэнэ, хүтэлбэрилэгшэнь Н. Дроздов юм. Энэ эмхиин гэшүүд шагнагшадтаяа уулзахын урда ехэ бэлэдхэл хэнэ. Харин хөөрэлдөөгөө хэхэдээ, түрүү зон тухай юрэл хэлээд гарангүй, һайн дүй дүршэл тарааха шэглэл заабол баримтална. Социалис зөөри зөөшэдэ гамтайгаар хандаха, ажалай журам бэхижүүлхэ, архидалгатай, ажалдаа хайша хэрэгээр хандаха ябадалтай тэмсэхэ тухай асуудалнууд агитаторнуудай онсо анхарал доро байдаг юм.

Совхозой партком аман үгын агитациин дайшалхы кадрнуудай ажал ябуулгые эмхидхэхэ, хүдэлмэриингөө зүб шэглэл олохо, гол зорилгоёо бэелүүлхэ талаар хүсэеэ нэгэдүүлхэ хэрэгтэнь сэгнэшэгүй ехэ нүлөө үзүүлдэг юм. Һара бүхэнэй гурбанай үдэр тус совхозой парткомой гэшүүд сугларжа, аман үгын агитациин эдэбхитэдэй тоосоо шагнадаг. Агитколлектив, политинформаторнуудай бүлэг, соёл-гэгээрэлэй, медицинын, арадай гэгээрэлэй, худалдаа наймаанай, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын албанай хүдэлмэрилэгшэд эндэ тоосоо барижа, үнгэрһэн 30 хоног соо ябуулһан ажалаа наринаар, шүүмжэлхы шэглэлтэйгээр хаража үзэдэг, саашадаа бэелүүлхэ зорилгонуудаа тодоруулдаг, эмхидхэлэй элдэб асуудалнуудые шиидхэдэг, хүдэлмэриингөө график, түсэб зохёожо баталдаг байха юм. Иигэжэ аман үгын агитациин, хангамжын албанай эдэбхитэдэй ажал ябуулгые нэгэ шэглэлтэй болгожо, гансал шухала кампанинуудай үедэ тус хүдэлмэриие һайнаар ябуулдаг бэшэ, харин саг үргэлжын хэлбэритэйгээр үнгэргэхэ, ашаг үрыень дээшэлүүлхэ, совхозой ажалшадай хэрэгүүдтэ үзүүлдэг нүлөөень улам ехэ болгохо арга боломжо олдодог гээшэ.

Оёорой совхозой ажалшад Яруунын районой «Коммунизм» колхозой колхознигуудтай суг Черкасска областиин малшадай үүсхэл халуунаар дэмжэжэ, арбан нэгэдэхи табан жэл соо мал ажалай продукци ехээр гаргаха республиканска социалис мүрысөөнэй эхи табяа һэн. Тиигэжэ табан жэлэй турша соо мяха үйлэдбэрилгын хэмжээе 12, һү— 13, нооһо — 8 процентээр ехэ бай[...]гохо уялга бэедээ даажа аб[...]хай. Эдэ зорилгонуудые бэ[...]лүүлхэ хэрэгтэ агитаторнуу[...] горитой хубитаяа оруулха[...] зоригжоод, хүдэлмэриеэ ула[...] һайжаруулна, онол аргануудые[...]ень саашадань хурсадхана.

Республикын агитколлекти[...]вүүдэй, эрхим агитаторнууд[...] хүдэлмэриин түрүү дүй дүр[...]шэл олондо мэдээжэ болгожо, хаа хаанагүй хүдэлмэриинь эдэбхижүүлхэ, һайжаруулха, хүдөөгэй ажалшадай ажал ябуулгада үзүүлдэг нүлөөень бүри дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриень дайшалхы, добтолхы шэглэлтэй болгохо зорилго партийна бүхы организацинуудай урда табигдана.

«Үнэндөө, тэдэниие шэнэдхэн һайжаруулха тухай —тиимэ, би адаглажа хэлээгүйб,— үзэл сурталай хүдэлмэриин олохон участогууд ба һалбаринуудые шэнэдхэн һайжаруулха тухай хэлэгдэнэ. Энэ хүдэлмэриин удхые бүри тодорхой, түхэл маягуудыень хүнүүдэй мүнөөнэй хүсэл эрилтэнүүдтэ харюусахаар болгохо хэрэгтэй», —гээд партиин XXVI съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежнев онсолон заахадаа, аман үгын агитациин эдэбхитэдтэ сэхэ хандаа бшуу. «...Шэнэ, һайн юумые мэдэрхэ, дэмжэхэ гээшэ үзэл суртал нэбтэрүүлдэг хүдэлмэрилэгшэдтэ илангаяа шухала байха ёһотой» —гэхэдээ, совет хүниие хүмүүжүүлхэ бүхы хүдэлмэриие шэнэдхэн хубилгажа, бүри үндэр, бүри ашаг үрэ ехэтэй шатада гаргаха тухай манай партиин ЦК-гай Генеральна секретарь онсолон заагаа гээшэ.

Тиимэһээ КПСС-эй түүхэтэ XXVI съездын шиидхэбэринүүдые хүдэлмэриингөө хүтэлбэри болгожо, тэдэниие бэелүүлхын, үзэл сурталай, политическэ-хүмүүжүүлгын ажал ябуулгые саашадань һайжаруулхын, бодото ашаг үрыень улам дээшэлүүлхын түлөө партийна организацинууд, тэдэнэй дайшалхы түшэг тулгуури болохо коммунистнууд ба партийнабэшэ эдэбхитэд бүри эрид шуудаар тэмсэхэ болоно бшуу.

**Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ,**
КПСС-эй обкомой инструктор.

# ТҮГЭС ТУҺАЛАМЖА ҮЗҮҮЛЭГДЭНЭ

ла хүдөө нютагуудай эмнэлгын эмхи зургаануудтай холбоо барисаагаа улам бэхижүүлхэ гэжэ оролдобо. Ушарынь юуб гэхэдэ, хүндөөр үбшэлһэн хүнүүдые районой больницанууд манайда сэхэ эльгээдэг юм. Тиихэдэ манайда холын районуудһаа хүндөөр үбшэлһэн зониие эмшэлхэ тухай гуйлтанууд байдаг тэд ла ородог. Тиимэһээ санитарна авиаци, түргэн туһаламжын тусхай машинанууд ... мэргэжэлтэ врачнууд ... туһаламжа үзүүлдэг, һүнигүй байдаг юм.

Манай поликлиникэдэ дээдэ мэргэжэлтэй врачнууд болон ... мэргэжэлтэй —50 гаран хүн ажалладаг. Мүнөө хамта дээрээ 25 элдэб янзын үбшэнтэниие үзэдэг, аргалдаг байнабди. Тэдэнэй дунда медицинын эрдэмэй кандидадууд Н. Я. Вилина, А. Б. Бальжанова, врач-ревматолог Ю. В. Мункоев гэгшэд бии. Ревматологическа түбые даагша И. Е. Витомская, гематолог В. Г. Намсараева, врач-аллерголог Э. Б. Базарова, ахалагша сестра Е. И. Галорина, медицинскэ сестранууд П. Д. Константинова, Н. В. Баланова, санитарка Т. Л. Лобышева болон бусад эрхим ажалаараа коллектив соогоо магтуулха ёһотой. Орёо онһон түхеэрэлгэнүүдээр ... түргэн туһаламжа хүргэгдэдэг болоо. Ушар иимэһээ хүдөө зон манайда олоороо ерэжэ, бэеэ аргалуулдаг болонхой. Жэшээлхэдэ, байгша оной нэгэдэхи кварталай туршада 27 мянга гаран хүн врачнуудта орожо эмшэлүүлһэн, зүбшэл заабари абаһан байха юм. Зүгөөр республиканска больницын поликлиникэдэ хандадаг хүн зоной тоое олошоруулхын түлөө оролдогоор бэшэ юм. Бидэнэр гол түлэб хангалгын шанар һайжаруулхын ... 6—7 мэргэжэлтэдэй бүридхэлтэй бригада эмхидхэжэ, хүдөө газарта ... Эдэ бүхы хүдэлмэреэ саашадаа улам үргэдхэхэ уялгатайбди. Энэ манай гол зорилгонуудай нэгэн болоно.

**А. ФИЛИППОВ,**
**Н. А. Семашкын нэрэмжэтэ республиканска больницын ахамад врачай орлогшо.**

# Улаан тугуудта хүртэбэ

Республикын худалдаа наймаанай организацинууд болон ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хоорондо 1981 оной хоёрдохи кварталай туршада дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд һаяхана гаргагдаба.

Улаан-Үдын хоёрдохи горпищеторгын коллектив хоёрдохи кварталай дүнгүүдэй ёһоор РСФСР-эй Худалдаа наймаанай министерствын, гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта, нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртөө.

КПСС-эй обкомой, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой дамжуулгын Улаан туг, нэгэдэхи мүнгэн шан Улаан-Үдын горпромторгын, мүн «Юбилейный» универмагай, «Спорттовары» магазинай коллективүүдтэ барюулагдаа. Тэрэшэлэн хоёрдохи мүнгэн шан хоёрдохи горпищеторгын 1-дэхи магазинай, «Инвентарьторг» магазинай коллективүүдтэ хүртэбэ.

**Манай корр.**

Улаан-Үдын ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хэрэглэмжэ хангадаг байшангай коллективтэ хубсаһа сэбэрлэдэг цехэй элюурдагшэ Валентина Семеновна Куклина ажал хүдэлмэридөө һайн амжалта туйладаг.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. С. Куклина ажалдаа.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

# ХОНИШОНОЙ ЗОРИГ

**ДЕПУТАТ — арадай түлөөлэгшэ**

Бүхэли үдэртөө ойро зуур... зогсонгүй үрхирһэн ... үдэшэ багта одоол «номгоржо», оршон тойрон ... намдуу байдал тогтобо...бэртэй. Роза дурамаа нюдөө абаашажа, аяар холые ...ймедан харана. Тээ тэндэ, ... бургааһатай Онёо голой ...эр тарашаһан хони хурьгань эндэ тэндэ «шэдүүлһэн» ...о сагаан шулуунууд мэ...эр үзэгдэхэ юм.

— Хөөрхэн амитад, юугээ ... өөдэлхэб даа? Хура бо...ошье байхагүй,—гэжэ дуу...архыень хүлеэжэ байһан мэ...эр дүтэхэнэ зогсогшо тэрэ... хани нүхэр Базар Сагак...вич Будаев:

—Үһанай эрьедэхи хаал...ргааһанай набшаһа түүбэ... гэжэ тиишэнь абаа...һэм. Нээрээшье, юрэдөө, хонидой эдихэ ногоон ургана...үйл даа,— гэжэ Розын хэлэ...н үгэнүүдые баталба.

— Эндэхи, Мухалтын, ха...руунанай нуга бэлшээринүүдые үһалдаг болоогүй һаа, ...ргэжэл огторгойгоо хараад ...ю һуухаһаа бэшэ ондоо арга...гүйбди,— гэжэ Роза Бубеевна ...нэй һанажа ябаһан юумэеэ, ...ндэшьеб, олоной урда хэ...жэ байһан мэтээр абяа га...рба...

...гэжэл Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хони үсхэбэрилдэг гурбадахи фермын ахалагша хонишон, районно Соведэй депутат Роза Бубеевна Содбоева даалгагдаһан хэрэгтээ һанаагаа табижа ябадаг юм.

— Манай гурбадахи фермэдэ аяар 10 мянга гаран хонид тоологдоно. Эдэ олон һүрэг хониднай зундаа үргэн Онёогой баруун бэедэхи, хөөрүүлжэ хэлэбэл, альганай шэнэн гэхээр газар дээрэ зэрглдэг,— гэжэ Роза Бубеевна хөөрэнэ.

— Нуга бэлшээринүүдээ үһалха, олон жэлэй ногоо тариха, бэлшээричүүдээ һэлгэжэ хонидоо манаха, хүшэ тамиртай болгохо эрхэ байдал үгы шахуу,— гэжэ тэрэ үгэеэ үргэлжэлүүлнэ.

..Роза балшар бага наһанһаа эхилжэ, ажал хүдэлмэриин «хамта» таниһан намтартай юм. Найман класс дүүргэһэн, һүбэлгэн бэрхэ энэ басагые анха түрүүн колхозой бригадир Санжибо Цыренович Бубеев хонишоноор ажаллахыень дурадхаһан юм. Түрүүшээр залуу басаган хонишодой хэдэг бүхы хүдэлмэридэ хабаадажа, олоной зүгһөө магтаалда хүртэдэг һэн. «Энэ Розамнай ажал хүдэлмэридөө бэрхэл боложо ябанал хаш» гэжэ нютагайнь хүнүүд хэлсэдэг болоһон бэлэй. Удааншье болонгүй колхозой правлени тэрэниие Хара үһанай бригадын түб филиалай эхэ хонидой отарые даагшаар томилоо һэн.

Роза Бубеевна Содбоева ажал хүдэлмэри, ажабайдал тухайгаа хөөрэхэ зуураа, бодолгото болон, дабаһан дабаанууд тухайгаа дурсана хэбэртэй.

..Арбаад жэлэй саяда тээ болоһон ушар һэн. Хабарай наран алтан дэлхэй дээгүүр эртэ үглөөнһөө элшэ туяагаа элбэгээр сасана. Булжамуур шубуухай шанха өөдөө дэгдэн гараад, уянгата дуугаа татажа, зэрэлгээтэмэ талые аяар холуур зэдэлүүлнэ. Хонидоо манахаяа гараһан Роза басаганай сэдьхэл зүрхые хабарай һайхан иимэ үдэр баясуулна. Һаял бултайһан ногоонии амта үзэһэн хонид урилдаһан мэтээр урагшаа гүйлдэнэ. Аяар холо арилшаһан хонидойнгоо урда Роза арайл гаража, тараан бэлшээбэ.

Хабарай сагай уларил үдэртөө оло дахин хубилжа байдаг юм гэжэ хүн зоной дунда дамы хэлсэдэггүйл байгаа ха. Ушарынь гэхэдэ, энэ нарата сэлмэг үдэрэй тэн багта тэнгэриин шарай гэнтэ хубилжа эхилээ бэлэй. Хойто хадын орьёл үндэр орой дээгүүр бии болоһон хара үүлэн задара задарһаар, бүхы огторгойе бүрхөөшэбэ. Роза басаганай холуур тараһан хонидоо саада тээһээнь захадажа эхилхэтэй хамта урилдаһан мэтэ һалхин улам шангаржа, мүльһэн хүйтэн түрүүшын дуһалнууд газарта тобшогоносо унаба. Игээдшье саһата шуурган эхилшэлэй. Хонидшье урагшаа ябаха юм бэшэ. Үргэн талын тэг дунда ори гансаараа шуурган соо һүрэг хонидоороо үлэһэн басаганда ямар байгаа хаб! Гэбэшье тэрэ хонидоо орхёод гэртээ гүйжэ ябашоогүй. Бороо, саһанда норожо, үлдэһэн, эсэһэншье һаа, тэдэнээ тогтоон тойрон байгаа. Үдэшэ орой болохоһоо урид сугтаа ажалладаг нүхэдэйнгөө ерэжэ ябахыень харахадаа, сэдьхэлээ амараа бэлэй...

Роза Бубеевна хорёод гаран жэлэй туршада хонишоноор ажаллажа, нилээд ехэ дүй дүршэлтэй болонхой юм. Һүүлэй дүрбэ-табан жэлэй туршада таһалгаряагүйгөөр 100 эхэ хонин бүриһөө зуу гаран хурьгадые түлжүүлнэ. Энэ жэлдэ сагай уларилай муу байбашье, тэрэнэй даадаг отарын хонишод зуун эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга түлжүүлжэ шадаба.

Ахалагша хонишон Роза Содбоева өөрынгөө баян дүй дүршэлые залуушуулда дамжуулан үгэнэ.

Совет Армиин зэргэдэ албаяа дүүргэжэ ерэһэн Борис Цыденов тэрэнэй отарада ошожо, хурьгадые абалсаа юм. Үнэхөөрөөшье түрүүшээр тэрэндэ бэлэн бэшэ байгаа. Роза Бубеевна тэрэ залуу хүбүүндэ: «Борис, шимнай үнинэй хонишон шэнги һаяла бэрхээр хурьгадаа тэнжээжэ байналши»,— гэжэ магтаха зуураа, эдэ эхир хурьгадые илангаяа һайнаар харууһалха, хурьгадаа ходо хуурай газарта байлгаха гэхэ мэтэ зүбшэл үгэдэг һэн.

— Өөрынгөө ажалай нюуса тухай хөөрэжэ үгыт,— гэхэдэ, Роза Бубеевна:

— Бултандал адляар ажаллагданал даа. Оролдосо хэрэгтэй юм бэээ. Харыт: тойроод — булта зуутан лэ! — гээд, урихаһаар энеэбхилээд абана. Үнэхөөрөөшье, мүнөө жэлдэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гурбадахи бригадын эхэ хонидой отарануудай хонишод хэниишье хэн гэшэгүй — бултадаа зуун эхэ хонин бүриһөө зуу гаран хурьга түлжүүлжэ байнхай. Бригадын энэ амжалтада үнинэй «зуутан» Р. Б. Содбоевагай хубита бии гэжэ ойлгохоор һэн.

Роза Бубеевна гансал урдахи ажалаа хараад ябадаг бэшэ. Тэрэ олониитын хүдэлмэридэ хододоо эдэбхитэйгээр хабаадажа, хүн зоной һуудал байдал һайжаруулхын түлөө оролдолго гаргажа ябадаг хүн.

Колхозой түбһөө бригада хүрэтэрхи харгы заһабарилха, горхон дээгүүр хүүргэ бариха, худалдаа наймаанай талаар хонишодые хангалгые һайжаруулха гэхэ мэтэ эдэ бүхы асуудалнуудые шиидхэлгэдэ Баргажанай районно Соведэй депутат Р. Б. Содбоева эдэбхитэйгээр хабаадаһан байха.

Нютаг нугадаа эрхим ажалаараа алдаршаһан, хүн зоной дунда хүндэтэй болоһон олон үхибүүдэй эхэ, арадай һунгамал Р. Б. Содбоевагай ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэхыень шагнажа һуухада, ухаан бодолдо энэ эхэнэрээр омогорхол түрэнэ.

**С. ОЧИРОВ.**

# ОРОНОЙ ЭДИР АРМЕЕЦҮҮДЭЙ ҺАЙНДЭР

ОДЕССЭ. Баатар-хото Одессэдэ болоһон пионернүүдэй бүхэсоюзна сэрэгэй-спортивна «Зарница» наадандa илагшадай слёт маршжагсаалаар түгэсэбэ.

Слёдой үедэ һонирхолтой хэрэгүүд, хэмжээ ябуулганууд, мүрысөөнүүд олон байгаа. Хүбүүд бэлиг шадабаряа харуулба. Слёдой хүндэтэй айлшад — Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай геройнуудтай уулзалганууд болоо.

Слёдой һүүлшын үдэр сэрэгэй-спортивна ехэ һайндэр үнгэргэгдөө. Совет арадай революционно, дайшалхы ба ажалай ёһо заншалнуудта үнэн сэхэбди гэһэн эдир армеецүүдэй шахаа тангариг городой стадион дээгүүр зэдэлһэн байна.

(ТАСС).

# СОЁЛОЙ БАЙШАНДА...

**АГАҺАА ЕРЭҺЭН БЭШЭГ**

Иимэ гаршаг доро бэшэгдэһэн соносхолтой томо самбарые һуурин бүхэндэ хаража болоно. Соёлой байшан... — Цырен-Дыжит гэжэ хүн зониие урижа байдаг ушадтай. Тиигээд лэ:

— Нүхэр! Соёлоймнай байшанда мүнөө үдэшэ юун болохоб? — гэжэ хэн нэгэниие асуухые дуулахадаа, зүг талан һонирхохош.

— Өөрөөл эрээд мэдэхэш. һонёо буурахагүй байхаш даа...

Зүдхэлэй нютагаар ябахадаа, иимэ хөөрэлдөөн нэгэтэ бэшэ дууланап байнаб. Зүдхэли... Энэмнай буряад түрүүшын уран зохёолшодой нэгэн Дондок-Ринчин Намжилоной түрэһэн нютаг ха юм даа. Магад, тиимэһээл энэ нютагаархин соёл гэгээрэлдэ, литература, искусствада дуратай, ульгам байжа болоо гү?

Олохон жэл үнгэрбэ ха. Нютагай соёлые хүгжөөхэ тухай хөөрэхэ зуураа:

— Ажахыгаа хүгжөөхын хажуугаар, мүн соёлой талаар ехэ юумэ хараалан хайбди. Нэн түрүүлэн, уужам һаруул соёлой байшантай болохо түсэбтэйбди. Мүнгэ зөөришье олдоно аабза, —гээд, колхозой үнинэй түрүүлэгшэ Норбо Доржиевич Доржиев нэгэтэ тэмдэглээ агша һэн.

Энэ хараа түсэбөө бэелүүлхэ талаар тус колхоз дүүрэн арга боломжотой байһан юм. Колхозой отара, фермэнүүдтэ хамта 52 мянга гаран толгой мал тоологдодог. Тэдэ жэлһээ жэлдэ ехэ олзо оруулдаг байна бшуу. Мүн элдэб түхэлэй 100 шахуу тракторнуудаар элдүүрилэгдэдэг юһэн мянгаад гектар газар колхозой экономикые нилээд бэхижүүлдэг.

Тиигэжэ хэдэхэн жэлэй урда тээ мандагар томо, һаруул һайхан соёлой байшан бодхоогдоо бэлэй. Нюур таладань, таримал мододой дунда Ленинэй хүшөө табигдаа һэн. Энэ соёлой байшан соо багтаасатай уужам зал, библиотекэ, кружогуудай хүдэлмэри ябуулха таһалганууд бии. Тиихэдэ нэгэ ехэ таһалга соонь колхозой музей түхеэрэгдэнхэй. Эдэ бүгэдэнтэй танилсаад байхадаа, Ленин багшын һургаалнуудай бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байһые баяртайгаар мэдэрнэбди. «Социалис байгуулалтын үндэһэн шухала зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын, мүн коммунизмын илан мандахын тулада шэнэ культура байгуулха, соёлой хубисхал бэелүүлхэ шухала» гэжэ Владимир Ильич Ленинэй хэлэһые мэдэнэбди. Тиимэһээл үргэн ниитэ ажалшадые зохёохы ажалда эдэбхитэйгээр хабаадуулһанай ашаар, шэнэ культура байгуулха ябадал Зүдхэлидэшье үргэн дэлисэ абаһан байна.

Соёлой байшангай директорээр Цырен-Дыжит Лхасарановна Шукуртуева томилогдоһон байгаа.

— Энээнһээ урагшэ иимэ ажалда хүдэлжэ үзөөгүйб. Шадаха хүн гүб? — гээд, хүтэлбэрилэгшэдэй нюурнуудые харасаагаа һуухадань:

— Цырен-Дыжит Лхасарановна, шадажа ядахагүй, хэрэгтэй болоо хүнүүд олдохо,—гэжэ партиин организациин секретарь дэмжэжэ нэн.

Тэд шанэ ажалдаа нүхэр Шукуртуева ядаагүй. Соёлой үнинэй хүдэлмэрилэгшэ Даша Доржиевич Доржиев тэ...

байха даа, —гэжэ нүхэр Шукуртуевагай хөөрэгшөн зүйтэй.

Соёлой байшангай дэргэдэ олон, тодорхойлбол, эхэшүүлэй 7, хүүгэдэй 9, хамта 16 кружок хүдэлдэг. Эдэ кружогуудта хамта дээрээ гурбан зуугаад хүн хабаададаг. Кружогуудай хүдэлмэрые ябуулхадаа, ...

фүүтэй тэрээндэ туһаламжа үзүүлһэн, зүбшэл үгэһэн байха. Гэбэшье Шукуртуева һүбэлгэн бэрхээрээл һанаһандаа хүрэжэ шадаа ха юм даа.

«Соёлой байшан — улаан булан бэшэ. Харюусалга болон зорилгонь ехэ. Энэ ажалые яажа эмхидхээ һаа, арад зондо аша үрэтэй байха гээшэб?» гэһэн бодол тэрэнэй ухаанда удаан ябаа. Тиин «олоороо хэлсэһэн үгэгүй» гэгшэдэл, соёлой байшангай совет тон түрүүн бии болгоһон байна. Тэрэнь арбан нэгэн хүнһөө бүридүүлэгдээ. Тиихэдээ үнэхөөр бэрхэ, хүдэлжэ шадахаар хүнүүдые соведтээ оруулаа. Эдэ хэд бэ гэбэл, колхозой партийна организациин секретарь, нютагай дунда һургуулиин директор, месткомой түрүүлэгшэ, эхэнэрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ, комсомольско организациин секретарь, библиотекарь, соёлой байшангай уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ, хүгжэмэй талаар хүтэлбэрилэгшэ, спортивна һургуулиин тренер гэгшэд томилогдоһон юм. Эдэнэр соёлой байшанда үнгэргэгдэдэг бүхы хэмжээ ябуулгануудта эдэбхитэйгээр хабаадаха гү, али туһалха үүргэтэй хүнүүд шуу.

Удаадахи шухала хэрэг гэбэл, хүдэлмэриин түсэб болоно. Тиимэһээ Цырен-Дыжит Лхасарановна хүдэлмэриингөө түсэбүүдые һара һараар, квартал болон бүхэли жэлээр хараалан табидаг. Баһа табан жэлэй тематическа түсэб байһаа ааб даа.

Зүдхэлиин соёлой байшан үдэшэ бүри электрын галаар яларан, хүн зониие уряалжа байһандал үзэгдэдэг. Тэрэнэй үүдэ татан орохо зон хододоо олон байдаг. Тиимэл хадань:

— Зүдхэлиинхид соёлойнгоо байшанда дуратай юм. Үдэшэ бүри шахуу элдэб хэмжээ ябуулгануудаар эзэлэгдэһэн байхаяа һанадаг. Үгышье һаань, залуушуул хатар, наадандa гү, али кинодо, биллиард сохихоо гү, али спортивна һорилгонуудта суглардаг. Хажуугаарнь библиотекэһээ ном абаашад, музей харагшад —хүгшэн, залуугүй ябантуулай хүдэлмэридэ ехэ анхарал хандуулагдадаг байна. Хабаадагшадта түһатайгаар, ашаг үрэ ехэтэйгээр кружогуудай хэшээл бүхэн үнгэргэгдэдэг. Жэшээнь, хоорой кружогой хэшээлдэ агууехэ композиторнуудай зохёохы ажалтай танилсадаг, хүгжэмэй грамота шудалдаг байна.

Драматическа болон хатарай кружогууд һаяла амжалтануудые түйлаһан байна. Хэтаршад 1977 ондо үнгэргэгдэһэн Бүхэроссиин зональна харалгада лауреат болоо һэн. Драматическа кружогто хори гаран хүн хабаададаг. Тэдэнэр «Жаргалай түлхюур», «Шүдхэртэй сүндүүг», «Гурбан хүбүүд», «Һүүлшын туршалга» гэхэ мэтын пьесэнүүдээр зүжэг бэлдэһэн, хүн зондо харуулһан байна. Роль гүйсэдхэгшэдэй дунда багшанар, механизаторнууд, мэргэжэлтэд, жолоошод, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд бии.

Соёлой байшанда мүн «Ташуур» гэдэг агитбригада, «Ургы» гэжэ эстрадна ансамбль, духовой оркестр бии.

Зүдхэлиин соёлой байшанда ябуулагдадаг бүхы хүдэлмэриин гол шухалань хадаа, парти, правительствын политикые үргэн ниитын дунда нэбтэрүүлхэ, мүн ажалшадые, илангаяа залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ болоно. Соёлой байшангай соведэй гэшүүд нютагай интеллигенци болон эдэбхитэдэй хабаадалгатайгаар һонирхолтой хүдэлмэри ябуулагдадаг байна. Соёлой байшанда үнгэргэгдэһэн хэмжээ ябуулганануудые тэмдэглэдэг дэбтэрнүүдые иража харахадаа, али тухай ехэ юумэн эндэ хэгдэнэ гээшэб гэжэ гайхахаар. Теэд гайхаһанайшье хэрэггүй. Соёлой хүдэлмэриин үдэрһөө үдэртэ эндэ бурьялжа байдагынь район, округ, область дотор мэдээжэ болонхой ха юм!

Һара бүхэндэ, заримдаа һара соо гурба-дүрбэ дахин тематическа үдэшэнүүд, аман үгын журналнууд, лекци болон элидхэлнүүд, театрай һайндэрнүүд, концертнүүд, ветерануудтай уулзалганууд, амаралтын, үхибүүдтэ зорюулагдаһан, хүүдэл ба хэрюугай үдэшэнүүд, малшадай үдэрнүүд болохо байдаг.

Үнгэргэдэһэн хэмжээ ябуулга бүхэндэ сценари бэшэгдэдэг. Тиимэһээ ажал үргэлжэ тайн, һайнаар бэлдэгдэдэг, зондо һонирходоог, һайшаагдадаг байна бшуу. Энээн тухай хөөрэлдэхэдэ:

— Тиигээгүй һаа, ёһо түшүүлһэн, дамы сэг һэлгэһэн хэрэг болохол, —гэжэ соёлой байшангай директор хэлээ һэн.

Жэшээ болгон, тематическа зарим үдэшэнүүд болон аман үгын журналнуудые дурдая. «Бүхы сэдьхэлһээ» гэһэн журнал табан жэлэйнгээ түсэбүүдые дүүргэһэн һаалишадта зорюулагдана. «Поэзидэ дуратайб» гэһэн журнал «Агын талын аялга», «Түрэл Агамнай — поэзидэ», «Зүдхэлиин дуун ханхинана», «Манай бэлигтэн» гэһэн дүрбэн бүлэгһөө бүридэнэ. «Түрэл дайдамни, шамая магтан дууланаб» гэһэн журнал «Тала нойрһоо һэрибэ», «Эхэ орон дуудана», «Сэсэгтэ хизаар», «Манай түрүүшүүл — партиингаа XXVI съездэдэ» гэһэн нюурнуудтай. «КПСС-эй XXVI съездэ» — манай габшагай ежэл» гэһэн журнал «Манай колхоз — арбадахи табан жэлдэ», «Бидэнтэй зэргэлэн ежаллагшад тухай», «Съездэ —манай бэлэгүүд», «Ажал хэрэгүүдээ дуулан магтанабди» гэһэн гаршагуудтай байгаа. «Ленинскэ шэглэлээр коммунизм тээшэ» гэһэн журнал «Агуу ехэ үүсхэл», «Оронойманай арбан табан жэл», «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэбди» гэһэн бүлэгүүдтэй.

Теэд соёлой байшангай хүдэлмэри гансал һуурин соогоо үнгэрнэ бэшэ ха юм даа. Малай үбэлжэлгын, түл абалгын, нооһо хайшалалгын, тэрэшэлэн хаберай тарилгын, тэжээл бэлдэлгын, таряа хурялгын үедэ агитбригада, нүүдэл клуб хүдөө гаража, малшад болон механизаторнуудые соёлой талаар хангаха хүдэлмэри сэг үргэлжэ ябуулагдажа байдаг.

Район, округ соо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнүүдтэ Зүдхэлиин соёлой байшан жэлһээ жэлдэ түрүү һуури эзэлжэ ябадаг. Харин 1977 онһоо эхилжэ, «Эрхим ажалай клуб» гэжэ нэршэнхэй. Тиихэдэ Цырен-Дыжит Лхасарановна Шукуртуева «Клубай хүдэлмэриин отличник» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.

—Соёлой байшангай хүдэлмэридэ шадаал һаа, олон хүниие хабаадуулха, үргэн ниитые хүдэлмэреэрээ һонирхуулха, тэрэнэй ашаар партиин съездын шиидхэбэриие амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ ажалшадые элсүүлхэ гэһэн зорилготойбди. Энэ зорилгоёо дүүргэхэ байһандаа этигэнэбди, — гэжэ Ц-Д. Шукуртуева хэлэнэ.

Зүдхэлиин соёлшод хэлэһэн үгэдөө хүрэхэл байха. Энээндэ этигэнгүй аргагүйл!

**А. ЖАМБАЛОН.**

# Хилын саанаһаа

ТАСС АПН

## ДЭЛХЭЙН АРАДУУДТА ХАНДАБА

САН-ХОСЕ. Фарабундо Мартиин нэрэмжэтэ национально-сүлөөрэлгын фронтын главна командовани Холбоото Штадуудай булимтархы политика буруушааһан урьялга, дэлхэйн бүхы арадуудта хандаба. Сальвадорой ба Түбэй Америкын бусад оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ Вашингтонон хамааралгүе буруушаадаг тэмсэлээ улам бэхижүүлхэ, үргэдхэхэ шухала гэжэ документ доторнь хэлэгдэнэ.

Рейганай захиргаанай гадаадын политическа хараа бодол дэлхэйн ... национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдые дараха зорилготой, тэрэнэй тулада США пекинэйхи мэтэ харюусагүй засагуудтай сэрэгэй холбоо барисаа тогтооно гэжэ дурдагдана.

Холбоото Штадуудай дэмжэдэг, арад зондо харша хунтада эсэргүү дайшалхы ябуулганууда улам шангадхахаар бэлэн байһан тухайгаа фронтын хүтэлбэрилэгшэд дахин мэдүүлбэ. Гэхэтэй хамта, орон дотор шүнэлтэ ... хаарала зогсоохын тула, Сальвадортохи хөмөрөө политическо-дипломатическа аргаар шиидхэжэ болохо гэжэ тэдэ онободи. Гэбэшье, энэмнай өөрынгөө революционно туйлалтын талаар буулта хэхэ гэһэн удхатай бэшэ гэжэ документ дотор тэмдэглэгдэнэ.

## ВЕЛИКОБРИТАНИИН ГОЛ ПОЛИТИЧЕСКЭ БА НИИТЫН АЖАЛ ЯБУУЛАГШАДАЙ НЭЭМЭЛ БЭШЭГ

ЛОНДОН. США-гай президент Рейганай эльгээгдэһэн Великобританиин 220 политическэ ба ниитын ажал ябуулагшадай, профсоюзуудай, залуушуулай эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй, эрдэмтэд болон соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй гар табиһан нээмэл бэшэг эндэ тунхаглагдаа. США-гай баримталжа байгаа гадаадын политическа зэрхэг түримхэй хараа бодол, Вашингтоной хара хүсэлэнгэй ашаг харадаг экономическа политика дэлхэйн дээрэхи хүсэнүүдэй тэнсүүрые хүбилгэхэ, элдэб оронуудтахи хэһэлгэ мүрдэлгэтэ хархис засагуудые үмэгтэн дэмжэдэг Рейганай захиргаанай яоуулганууд бэшэг дотор эрид шүүмжэлэгдэнэ.

Бэшэгэй авторнууд Америкын захиргаанда тодорхой эрилтэнүүдтэйгээр хандаба. Тэдэниие дүүргэлтэ болгобол, Вашингтонон гэмээр дэлхэйдэ тохеолдоһон аюултай шахардуу байдалые пулаааруулха оно мүр олгожо магад байна. Тэрээн дотороо Холбоото Штадуудай правительствые иигэжэ уряална гэбэл: бэеэ дааһан гүрэнүүдэй дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааруулангүй байха эрхые хүндэлхэ; дарлагдаһан арадуудай өөһэдын сүлөөтэ байдалай түлөө тэмсэхэ эрхые мэдэрхэ; Намиби, ЮАР, Баруун Сахара ба Палестинэдэхи сүлөөрэлгын тэмсэлэй талаар ООН-ой баталан гаргаһан шиидхэбэринүүдые сахин баримталха, эдэ арадуудай эрхэнүүдые хаһан, харшалдаг засагуудта туһалхагүй, дэмжэхэгүй; дэлхэйн экономическа шэнэ гурим тогтоохын түлөө кампаниин зүбые мэдэрхэ, гурбадахи зэргын оронуудай экономическа ба социальна хүгжэлтэдэ туһалха, шухала техникэ үгэхэ; гадаадын газар дэлхэйн сэрэгэй бүхы баазануудые оултиень усадхаха, гадаадын оронуудаа харилан үйлэн соо сэрэгэй ямаршье хүсэнэй байхые болюулха программа Советскэ Союзтай хамта баталан абаха, ядернаһаа эхилээд, бусад буу зэбсэгүүдые хуряаха зорилготой хөөрэлдөөнүүдые дары эхилхэ, мүн ООН-ой уставые сахидаггүй, өөһэдынгөө эрхэтэдэй эдлэхэ гол эрхэнүүдые эбдэһэн политика баримталан бэелүүлдэг засагуудта экономическа ба сэрэгэй туһаламжа үзүүлхэеэ болихо эрилтэнүүдые табина.

Великобританиин түрүү үзэл бодолтой мэдээжэ ажал ябуулагшадай үүсхэлээр бэлдэгдэн тунхаглагдаһан энэ бэшэгтэ Англиин парламентын 48 гэшүүн, Англиин томо томо городуудай муниципалитедүүдэй толгойлогшонор, политическэ хэдэ хэдэн партинуудай ударидагшад, церковьнүүдэй ажал ябуулагшад —дэлхэйн элдэб оронуудтахи түрүү үзэл бодолто хүдэлөөнүүдые һүнөөхэ, өөрынгөө дура хүсэлые дэлхэйн арадуудта баадхаха, дэлхэйе ядерна хосоролой эрмэг дээрэ байлгаха гэһэн США-гай һэдэлгэнүүдээр ехэтэ һанаата бологшод гарнуудаа табиба.

## ИЗРАИЛЬ ХАРАТА ЯБУУЛГАЯА БОЛЮУЛНАГҮЙ

НЬЮ-ЙОРК. Израилиин сэрэгшэд бүрин сүлөөтэ Ливанда эсэргүү харата ябуулгануудаа болюулнагүй. Израилиин самоледууд июлиин 26-да Ливанай агаарай дайда худар хэдэ дахин нэбтэрэн орожо, Бейрут дээгүүр тагнуулай ниидэлгэнүүдые хээ гэжэ Америкын телекомпани тэмдэглэнэ.

США-да байдаг Израилиин элшэн сайд Э. Эврон Си-би-эс гэдэг телевидениин программаар үгэ хэлэхэдээ, Тель-Авив иимэ ябуулгануудые хэхэ «эрхэтэй» гэжэ убай һэнгэргүйгөөр мэдүүлбэ Ливандахи буудалдаа зогсоохо тухай хэлсээе Израиль «хубилгажа болохо», «Ф-16» гэдэг истребительнүүд, бомбардировщигуудые үгэлгэеэ дары һэргээхыень США-һаа Бегинэй правительство хүлеэнэ гэбэ.

## ТАҺАЛГАРЯАГҮЙ ААДАР БА ТУНГА САҺАН

ВЕНЭ. Баруун Европодо хэдэн хоногой турша соо таһалгаряагүй орожо байһан аадар бороо уршагта хойшолонгуудые ушаруулна. Дунай мүрэн эхинһээ адаг хүрэтэр эрьеһээ халин гаража, Австрида аюултай байдал тохёолдуулба. Мүрэнэй нюруу зарим газарнуудаар 4—5 метр хүрэтэр нэмээ. Һуурин тосхонууд, сабшалан ба таряалан, шоссе болон түмэр харгынууд уһанда абтанхай.

Австриин армиин вертолёдууд, саперно подразделенинүүд уһанда абтаһан хото болон хүдөө нютагуудай хүн зониие нүүлгэн гаргажа үрдинэгүй. Уһанай үерһөө шалтагаалан, хэдэн хүн үхөө.

* * *

ФРГ-гэй урда районуудай олон гол мүрэнүүд мүн лэ халиба.

Австриин, Франциин ба Швейцариин хадын районуудта хэдэн сүүдхын туршада саһан ехээр ороно. Францин Альпануудтахи олон шэлэ дабаанууд хааглдаа, зарим тээ метр хахад хүрэтэр гүнзэгы хүр саһан сугларна. Францин гурбан альпинист майхан соогоо саһанда дарагдажа хосорбо.

Метеорологуудай шэнжэлэн сэгнэһэнэй ёһоор, иимэ хура бороо ба саһан һүүлэй 120 жэлэй турша соо Баруун Европодо үзэгдөөгүй юм.

## ПАКИСТАНАЙ ЯДЕРНА ШУНАЛ

ЛОНДОН. Пакистан атомна бомбо бүтээхэ хүдэлмэреэ мүнөө зундаа дүүргээд, жэлэй һүүл тээшэ тэрэнээ Хитадта туршажа магад гэжэ Англида хэблэгдэн гарадаг «Нью сайентист» журнал мэдээсэнэ.

Президент Зия-уль Хак Пакистанай ядерна түхеэрэлгые Хитадай газар дээрэ туршан тэһэлхэ тухай хэлсээ Пекинтэй хэжэ байнхай юм ха гэжэ тэрэ журнал тэмдэглэнэ. Үнгэрэгшэ һарада КНР-эй Гүрэнэй соведэй премьер Чжао Цзыянай албанай хэрэгээр Исламабад ерэхэ үеэр энэ асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа.

Пакистанай сэрэгэй засагаархидай ядерна шунал, амгалан тайбан политика баримталдаг хүршэ оронуудые һүрдөөхын тула хайшаншье гээд һаань атомна бомботой болохо гэдэг тэрэнэй эрмэлзэл һанаагаа ехээр зобохо ябадал тэндэхи арадуудай дунда үүсхэнэ.

Ядерна зэбсэг Исламабадта яаралтайгаар түхеэржэ байһан ушар Азидахи оршон байдалые тогтуурингүй болгоно, дэлхэйн энэ нютагта булимтархы түримхэй түсэбүүдээ бэелүүлхын тула Пакистаниие хэрэглэхэ зорилготой Холбоото Штадуудай «дари дээрэ дабһа адхана».

## ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

**ДЕЛИ. КОММУНИС ПАРТИИН ЭРИЛТЭ.** Ороохо, таряанай оптово худалдаа наймаа, саахарай ба джутын промышленностиие гүрэнэй мэдэлдэ оруулха, эгээн шухала эд товарнуудые хубаарилгын гуримда гүрэнэй зүгһөө шанга хиналта тогтоохо эрилтэнүүдые Индиин Коммунис парти табина.

**АДДИС-АБЕБЭ. ДЭЭДЫН СОВЕДЭЙ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДЭЙ УУЛЗАЛГА.** Хүгжэлтын ба түбэй түсэблэлгын ниитэ-национальна ба революционно кампани үнгэргэхэ дээдын соведэй хүтэлбэрилэгшэдэй, министерствэнүүд болон албан зургаануудай түлөөлэгшэдэй уулзалга ороной үнгэрэгшэ жэлэй экономикын хүгжэһэн дүнгүүдтэ, экономическа стратеги тодорхойлхо асуудалнуудта гол анхарал хандуулба.

## СЫЧУАНЬДА АЙХАБТАР ЕХЭ ҮЕР БОЛОО

ПЕКИН. Хитадай газетэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Сычуаньда ехэ үерэй болоһонһоо шалтагаалан, 1,5 миллион зон орохо гэргүй үлэһэн, 753 хүн үхэһэн, 28 мянга гаран хүн шархатаһан байна. Хитадай баруун-урда энэ провинцидахи байдалые КНР-эй Гүрэнэй соведтэ зүбшэн хэлсэхэ үеэр иимэ мэдээнүүд дурдагдаа.

Провинциин засагаархидай мэдээнүүдэй ёһоор, ехэ үерһөө уламжалан, 600 мянга гаран гектар талмайтай тарилганууд хосорбо. Тэдэнэй 100 мянган гектарай ургасаһаа юуншье үлөөгүй.

Провинциин городууд ба уезднүүдтэ, 2,5 мянган байрын гэрнүүд уһанда абтаһан гү, али һандаагдаһан, предприятинуудай ехэнхи хубинь үйлэдбэреэ зогсоохо баатай болоһон байна. 10—20 үдэрэй турша соо хэдэ хэдэн участогуудта түмэр замай харилсаан таһалдаа. Хэдэн мянган хүүргэнүүд, олон тоото шоссе харгы һандаагдаа.

## ИСКУССТВАНУУДАЙ БҮХЭСОЮЗНА ФЕСТИВАЛЬ

# «МАГИСТРАЛИИН ГАЛНУУД» ЯЛАРБА

Һүүлэй үдэрнүүдтэ Буряад АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадиондо айхабтар олон зон суглардаг байгаа. Юуб гэхэдэ, эндэ «Магистралиин галнууд-81» гэһэн уран бэлигэй заншалта фестиваль үнгэржэ байгаа юм.

...Стадионой хибэс ногоон талмайн тэг дунда томо эстрада тодхогдонхой, автородеодэ хабаадаха ерээ маряан үнгөөр будагдаһан «Жигули» түхэлэй автомобильнууд дүхэриглэн жагсаалда зогсоно. Уданшьегүй эстрадын артистнуудай бүхэсоюзна конкурсын лауреат Иосиф Капаровский һайндэрэй программые соносхожо, фестивалиин айлшадые харагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

СССР-эй арадай артист Ким Базарсадаев, РСФСР-эй арадай артист Дугаржаб Дашиев амаршалгын һайхан дууе зэдэлүүлжэ, фестивалиие нээгээ.

Олон тоото харагшадта үнихэнэй мэдээжэ болоһон РСФСР-эй арадай артистка Зинаида Кириенкын гаража ерэхэдэ харагшад хэды халуунаар угтаа гээшэб! Тиихэдэнь бэлигтэй артистка баярай тэмдэг болгон эгээл һайхан романснуудаа сугларагшадта бэлэглээ. Гүрэнэй академическэ Ехэ театрай солист, РСФСР-эй габьяата артист, Ленинскэ комсомолой шангай лауреат Владимир Мальченко совет, неаполитан дуунуудые уран гоёор гүйсэдхэжэ, концертын программые үргэлжэлүүлээ. Тиихэдэ бүхэсоюзна конкурсын лауреат болоһон «Ровесники» гэһэн вокально-инструментальна ансамблиин хүбүүд, басагад харагшадай магтаалда дэмы бэшэ хүртөө хаш. Эдэнэй гүйсэдхэлэн шэнэ дуунуудые харагшад илангаяа һонирхон шагнаа.

«Хүндэтэ харагшад! Тольятти хотоһоо айлшаар ерэһэн каскадернууд танние амаршална. Мүнөө Волжско автомобильна заводой бүтээһэн автомобильнуудые түрүүшын жолоодогшод танда уран шадабаряа, эрэлхэг зоригоо харуулхын гэшэ. Автородеогой программа соносхоболой эмнэ байна...» — гэһэн үгэнүүд суурятан дуулдаха, стадионой зүүн хойто талаһаань урилдаанай мотоцикл хойноһоо арбаад автомашина һубарин гараһа гүрэ, стадионой дүхэригэр тойрожо, олон түмэн сугларагшадые нэрьемэ альга ташалган доро амаршална.

Тольятти хотодо шэнээр мүндэлһэн хүгжэн автомашинануудые бүтээн гаргадаг Волжско автомобильна завод мүнөө гансашье орон дотороо бэшэ, мүн хилын саанашье холуур суурханхай. Эндэхи коллективэй бүтээһэн автомашинанууд бүхы дэлхэйн томо томо продукцяд үйлсэ, гудамжануудаар харахат. Манай ВАЗ заводой продукци дуратайшуул улам олошорно, автомобиль бүтээгшэд гарбаһан автомашинануудаа бүри лайдамтай, гоё һайхан, таарамжатай зохид болгохын түлөө шаргаан оролдоно. Эндэ жэл бүри шахуу шэнэ түхэлэй автомашинанууд конвейерһээ гарана гэшэ! Тиимэһээ «Магистралиин галнууд-81» гэһэн хүгжэмтэ программын гол хуби болоһон «Автородео-ВАЗ» хадаа заводойнгоо гаргадаг автомашинын али зэргын найдамтай бүхэ хурдан, хүсэтэй байһыень бодотоор харуулха гэһэн гол зорилготой юм.

...Автомашинануудай һубарин ябахыень сугларагшад амияа даран ажагланад. Абаһаар стадионой дүхэригэй урда захада сугларaад, дүрбэн автомашинань тусхай налуу тодхолго дээгүүр һубарин, баруун талынгаа хоёр мөөрөөр гарахадаа, хажуулдажа, зүүн талынгаа хоёр моор дээрэ аргаахан урагшаа дабшаба. Тэнсүүриеэ олоод, иигэжэ ябахыень харахадаа гайхаһан сугларагшад амияа даранхайнууд һууна. Удаань шара, ногоон үнгэтэй хоёр автомашина урилдаһандал гүйлдэбэшье, гэнтэ зогсоходоо байра дээрээ зэрсэгтэл эрьелдэшэхэ юм. Гэнтэ зогсохоор байра дээрээ эрьелдэбэшье, автомашина хүмэринэгүй. Эндэ одоол жолоошоной шадабари хэрэгтэй гэжэ ойлгохоор.

Һүүлээрнь һөөлжүүгээр зүүн талынгаа хоёр мөөр дээрэ ябаһан автомашина жолоодогшын харгы дээрэнь урид орхиһон каска малгайнуудые шүүрэн абаха гээшэ байһал айхабтар ехэ шадабари хэрэгтэй. Энэ упражнение 2-дохи номерой жолоошо хэһэн байна.

Энээнэй удаа 3-дахи номерой автомашинын жолоодогшо Алексеев һубарядаһаар ябаһан автомашинануудай урда хойгуурнь могойдол годирон автомашинаараа гаража, харагшадые һонирхуулба. Мүн эндэ автомашинанууд тон түргэн гүйжэ ябаһан аад, харгы дээрэнь зогсоон эрэдэ гэнтэ зогсоохоо сугларагшадай хүндөөр һанаа алдахань эндэ тэндэ дуулдана. Тиихэдэ стадионой дүхэриг дээгүүр баруун талынгаа хоёр мөөр дээрэ зураса гүйлгэн ябаһан хоёр автомашина урда урдаһаа соохо ерэжэ, харгагшад мүргэлдэхэ гэд нюдөө аниха шахаа. Энэнь автомобильнуудай «тааралдаан» гэжэ нэрлэгдэнэ.

Энээгээр «Автородео-ВАЗ» программын түрүүшын хуби дүүрэнэ.

Каскадернуудай наадаһай түрүүшын хуби дүүрэжэ, забһарлалгын болоходо, харагшад мнил һуугаагүй. Юуб гэхэдэ, Калинингой филармониин «ФОЛК-РОК» ансамблиин артистнууд һонирхолтой программаа харагшадай анхаралда дурадхаба. Тиихэдэ композитор Евгений Малышев, Москонцертын артист Юрий Григорьев болон Москва, Ленинград хотонуудай артистнууд сугларагшадай баясуулба.

Программын хоёрдохи хадта каскадернууд һонирхолтой зүйлнүүдые харуулаа. Үрөөһэн хажуугайнгаа хоёр мөөр дээрэ ябаһан машина дээрэ гурба, дүрбэн хүнэй зогсохонь һонирхолтой. Тэнсүүриеэ олоһон автомашина дээрэ зогсоод ябахадаа баһал шуран солбон байха хэрэгтэй. Мүн эндэ хажуулдижа ябаһан автомашинынгаа дээдэ талын хоёр мөөрые хоёр хүбүүд ябуудаа дунданьмулталаад, кабина сооһоо сонхоорнь ондоо мөөрнүүдые һэлгэн табижархина. Энэмнай оройдоол дүхэригөөр нэгэ эрьехын хоорондо хэгдэнэ. Тэрэшэлэн автомашина тон бэрхээр жолоододог каскадернууд машинаяа няалдуулан ябуулжа ябаһан аад, урдаһаань мотоциклай гү, али «Жигули» түхэлэй автомашинын ерэхэдэ, хоорондоо зай гаргажа табяад, дахинаа няалданхай, ехэ скорость дээрэ түйлгэлдэнэд. Иигэжэ эдэнэр жолоошоной түргэн солбониие элеэр харуулаа.

Удаань харагшадай үни хүлеэһэн упражнени гүйсэдхэгдөө. Тобшолбол, зургаан автомашина зэргэсүүлэн табяад, хоёр хажуугаарнь налуу богоһонуудые табихадань, тон түргэнөөр ерэһэн автомашина дээгүүрнь харайн гарана. Мүн мотоциклаар инмэ һүрэлгэ, харайлган харуулагдажа, олоной һонирхол үүсхээ.

«Автородео-ВАЗ» гэһэн программада эрэлхэг зоригтоной, шуран солбон жолоошод-туршагшадай бэлиг шадабари дэлгэрэнгыгээр харуулагдаһан байна. Иигэжэ жэл бүри үнгэргэгдэдэг заншалта «Магистралиин галнууд—81» гэһэн хүгжэмтэ программатай фестивальда хабаадаһан айлшаднай хотымнай ажалшадтай хани халуунаар уулзаһан байха юм.

«Магистралиин галнууд» манай Улаан-Үдэдэ яларба гээшэ. Саашадаа тэрэнэй галнууд Шэтын, Эрхүүгэй, Амарай областьнуудай, Хабаровска хизаарай газар нютагуудаар юсожо, заншалта һайндэрэй эстафетые БАМ-ай барилгашадта хүргэхэ юм. Байгша ондо болохо искусствануудай бүхэсоюзна фестивальда табан зуу гаран артист, уран зохёолшо, композитор хабаадажа, бэлиг шадабарияа зүүн жэлэй магистраль баригшадта харуулха юм. Тэдэнэй тоодо СССР-эй арадай артист Б. Штоколов, РСФСР-эй арадай артистка О. Воронец, РСФСР-эй габьяата артистнууд Л. Лещенко, М. Пахоменко, бусад орохо.

**Б. ДЫМБРЫЛОВА,**
**манай корр.**

**ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: РСФСР-эй арадай артистка Зинаида Кириенко искусствануудай фестивальда сугларагшадые амаршалжа байна; машина жолоодолгын гайхамшаг арга дүрэ, абьяас харуулһан Тольятти хотын каскадернууд; республикымнай суута дуушад — СССР-эй арадай артист Ким Базарсадаев ба РСФСР-эй арадай артист Дугаржаб Дашиев жэнхэни буряад аялгаяа зэдэлүүлжэ, холо, ойрын айлшадые баясуулба**

**С. БАЛДУЕВАЙ фото.**

---

ЖУРНАЛИСТЫН ДЭБТЭРҺЭЭ

# БАРУУН УКРАИНЫН МЭНДЭ

—Сибириин, — гэбэ тэрэм.

—Али Сибириин гээшэбта?

— Зүүн Сибириинби. Эрхүүгэйб. Та буряад бэшэ аабзат? —гэжэ энеэбхилхэлээрнь, аргагүй баярлалдан, нютагаархид болон танилсаа бэлэйбди.

Үхибүүдэй эрхим бүтээлнүүдэй выставкэ жэл бүри эмхидхэгдэдэг, Львов хотын архитектурын болон ажаһуудалай музейн нэгэ зал соо нээгдэһэн Самборай пионернүүдэй районно байшангай эдир зураашадай «бүтээлнүүдэй выставкые орожо харахыемнай, уряалай билетүүдые хүн бүхэндэ барюулаа һэн.

Тиигээд Самбор нютагай комсомолой алдар солын музейтэй танилсаабди. Нютагай комсомолшуудай баатаршалга тухай роман, повесть, поэмэ бэшэхээр юм байна гэжэ һанаа һэм.

* * *

Самборска райондо 16 колхоз, нэгэ совхоз оршодог. Мүн гахайн мяха үйлэдбэрилгын нэгэдэл байгуулагданхай. Тус нэгэдэлдэ 10 мянган гахай үсхэбэрилэгдэнэ. Гахайнуудынь өөһэдынгөө үнэ сэнгые харюулаад, горитойхон олзо оруулна.

Нэгэдэлэй тусхай шэглэлые хараадаа абажа, колхозууд гахай үсхэбэрилхэеэ болижо, шубуу үсхэбэрилжэ эхилэнхэй юм ха.

Колхозууд юрэнхыдөө саахарай свёкло, малай тэжээлдэ хэрэглэгдэхэ свёкло, кукуруза таридаг, хартаабха һуулгадаг. Зүгөөр элдүүриин газар багадажа, дүрбэлжэн метр талмай бүхэниие аша үрэтэйгөөр хэрэглэхэ зорилго ажалшадай үмэнэ табигдадаг гэжэ ойлгосотой ааб даа.

Баруун Украинын сагай уларил манай эндэхидэл бэшэ. Үбэлынь зөөлэн, нажарынь һэрюун. Гэхэ зуура олонхи ушарта нажартаа бүрхэг, бороотой байхаяа һанадаг юм ха. Нёдондо нажартаа ото бороожоод, ургасашье мүртэй абхуулаагүй, үбһэ хулһашье сабшажа хуряаха арга олгоогүй юм байна. Тиимэһээ үнгэрэгшэ үбэлжөөн мал ажалтай зондо бэрхэтэйхэнээр үнгэрөө.

—Эндэнэйшье ото бороо орожо байһан аад, һаянайл сэлмэнги. Таанар лэ, нара элбэгтэй нютагуудаархид, мандаа нара асарба гээшэ хат,—гэжэ бидэнтэй район соогуураа ябалсаһан нүхэр—арадай депутадуудай Самборска районно Соведэй гүйсэдкомой соёлой таһагые даагша Емельян Владимирович Леськив шогтойхоноор хэлээ бэлэй.

Ралевка һууринда хүрэжэ, дунда һургуулиин байшангые хараабди. Мүнөө үеын эрилтэдэ гүйсэдөөр харюусаһан, типовой байшан байна.

Тус һууринда «Заповит Ильича» («Ильичэй захяа») гэжэ колхоз хүгжэжэ байдаг. Энэ һууринда В. И. Ленинэй музей яһала олон экспонадуудтай. Энэ музейе дунда һургуулиин комсомолой эмхи шефтээ абанхай. Тиимэһээ экскурсоводуудынь—һурагшад. Эдир үетэниие хүмүүжүүлгэдэ музейн горитойхон үүргэтэй байһаниинь арсашагүй.

Удаань Кульчицы гэжэ һууринда ерэбэбди. «Мартын 8» гэжэ колхозой бригада энэ һууринда оршодог.

Колхозой зөөрөөр баригдаһан соёлой хоёр дабхар байшан соо ороходо, театр соо ороһон шэнги гоё. Соёлой байшангай хоёрдохи дабхарта кружогуудай хүдэлхэ таһалганууд, уншалгын залтай библиотекэ бии. 10.000 номтой, тэдэнэйнь 6780-ниинь—уран зохёол. Һууринай 1800 хүн зоной 1000-ниинь—библиотекын уншагшад. Тэрэ тоодо 202 үхибүүд—библиотекын эдэбхитэй уншагшад.

Кульчицы һууринда эртэ урда сагуудта баригдаһан һүмэ бии. Тэрээн сооһь түүхын-хизаар ороноо шэнжэлгын музей ниитын хүсөөр эмхидхэгдэнхэй.

Тиигээд «Шлях до коммунизму» («Коммунизмын зам») гэжэ совхозой түб һуурин хүрэгдөө. Эндэһээ Карпадай хада хүрэтэр ябагаар хүрэшэхөөр мэтэ, тон дүтөөр харагдана.

Совхозой директор А. А. Брик соёлойнгоо байшан соо бидэниие урижа оруулаад, фойе, зал, библиотекэ мэтые харуулаад, ажахынгаа хүгжэлтын түүхэ, саашанхи түсэбүүд тухайдаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө. Энэ—баян ажахы, нэгэ миллионһоо үлүү түхэригэй сэбэр олзо оруулдаг.

— Эгээл түрүүн дунда һургуулиин байшан барюулаа зомди,—гэжэ Анатолий Андреевич хэлээ һэн. Үнэхөөрөөшье, хото городой һургуулиин байшангуудһаа дутахагүй гоёор тэрэнь харагдана. Кабинетнэ гуримтай, нэгэ халаанда хэшээлээ хэдэг. Класс бүхэн телевизортэй, 200 үхибүүнэй һууритай хүүгэдэй комбинат баригдажа эхилэнхэй.

**Ү**ДЭШЭЛЭН Самбор хотоёо бусабабди. Районой соёлой байшанда «Хүн ажалаараа алдартай» гэһэн тематическа үдэшэ соносхогдоһон байгаа. Тэрээндэ хабаадахыемнай типографида барлагдаһан соносхол (афиша) уряалай билет хоёрые бидэндэ үдэрынь барюулһан байгаа.

Һайндэрэй эхилхын урда тээ һамбаашалан, соёлой байшантай танилсажа үрдэбэбди. И. Я. Франкогой нэрэмжэтэ арадай театр 60 хүнһөө бүридэһэн симфоническа оркестр, духовой оркестр, басагадай дуунай - инструментальна ансамбль соёлой байшангай дэргэдэ хүдэлдэг гэжэ мэдэгдэбэ. Бидэнэй гайхалдахада:

— Юу гайхабат? Самборска районой колхоз бүхэн хүгжэмэй өөрын оркестртэй юм лэ. Нэгэ колхоз симфоническа оркестртэй байха,—гэжэ соёлой байшангай директор Петр Николаевич Спектор омогорхон хэлэбэ.

Хүгжэм нааданда дуратайшуул, соёл-гэгээрэлэй училищиин болон бусад һургуулиин һурагшад, залуушуул уран һайханай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг.

«Хүн ажалаараа алдартай» гэһэн тематическа үдэшэ хадаа арадай депутадуудай Самборска городской болон районно Соведүүдэй гүйсэдкомуудай соёлой таһагуудай болон соёлой байшангай үүсхэлээр эмхидхэгдээ.

Харагшадай зал соо ороходомнай, сценын урдахи ехэ талмайе симфоническа оркестр болон хоор эзэлэнхэй байба. Харагшадһаа амяарлагдан табигдаһан соморхон столой ойро соёлой таһагые даагша Е. В. Леськив ошожо, микрофон бараад иигэжэ соносхобо:

— Ажалда холоһон альгатай, ажалайнгаа намтарые эдирхэн наһандаа эхилһэн, Украинын Коммунис партиин XXVI съездын делегат, арадай депутадуудай Самборска райсоведэй депутат, «Ленинец» колхозой түрүү һаалишан, Ажалай Улаан Тугай болон Ажалай Алдар Солын гурбадахи шатын орденуудтай Леся Михайловна Стельмахтэ зорюулһан портрет-үдэшэеэ эхилхэмнай. Хүндэтэ Леся Михайловна, эндэ ерэжэ һуухыетнай би уринаб...

Костюмайнгаа энгэр дээрэ хоёр орден, социалис ... сөөндэ илагшын болон арадай депутадай тэбхэрхэн тэмдэгүүдые яларуулһан, дундуур наһанай, уряалгыхан шэгтэй хүн нэр зон сооһоо бодоод, дэргэдэ харад гэн, ербэд шэгээр ошожо, столой ... һууба.

— Леся Михайловнае һурган хүмүүжүүлэгшэдэй нэгэн, Ленинэй орденто, Украинын ССР-эй хүдөө ажахын габьяата хүдэлмэрилэгшэ, «Ленинец» колхозой түрүүлэгшэ Михаило Дорофеевич Ловоненко мүн эндэ ерэжэ һуухые урьнаб,—гэжэ үдэшые нээгшэ хэлэбэ. Буурал үһэеэ елышэ гэдэргэнь һамнаһан, энеэбхи һэн нюдэтэй хүн түрүү һаалишантай зэргэлжэ һууба.

— Мүн лэ түрүү һаалишание һурган хүмүүжүүлэгшэдэй нэгэн, Эсэгэ ороноо ... гаалгын Агууехэ дайнда ... наһандаа баатарлигаар тамо... һэн, Украинын компартиин Самборска райкомой хоёрдохи секретарь Иван Степанович Гурычые наашаа ерэжэ һуухыень уринаб,—гэхэдэнь, ... луубар шэгтэй, хэрмэн маргатай хүн столдо ошожо һууба.

Украин хубсаһатай, тон ... луухан дүрбэн басагад сцена дээрэ бии болоод, шүлэглэжэ, үгэнүүдээр Л. М. Стельмахые алдар солые дуудаба. Тэдэ үгэнүүд сооһь алдарта һаалишанай ажалай намтар, дуу һан хэлэгдэжэ хэбэртэй. Тиигэд симфоническа оркестртэй хамта хоор «Коммунис бригаданууд тухай дуун» һүр жабхалантайгаар гүйсэдхөө.

Гэнтэ пионернүүдэй марш хүгжэм дууддан, барабан, горнын һүр жабхаланта эбяан соёлой байшангые доһолгожо эдир пионернүүд, октябрятнууд орожо ерэд, Л. М. Стельмахые алдаршуулан шүлэглөөд, хүзүүндэнь улаан галстук уяжа, тэрэниие хүндэтэ пионер болгоо һэн.

Алдарта һаалишанда зорюулагдаһан дуунууд тэрэ үдэшэ дуулагдаа, шүлэгүүд уншагдаа хүхюу зугаата хатар наадан харуулагдаа.

Колхозой түрүүлэгшэ М. Д. Ловоненко, партиин райкомой хоёрдохи секретарь И. С. Гурыч гэгшэд түрүү ажалшан тухайдаа сэдьхэлэй дулаахан үгэнүүдые хэлэһэн байна.

Л. М. Стельмахтэ үгын үгэхэдэ, өөр тухайдаа бэшэ, харин ажалдаа дуратайгаар һурган эхэ эсэгэ хоёроо дурдан, һургуулида заалһан багшанараа магтан, һурган хүмүүжүүлэгшэд тухайдаа тэрэ хөөрэбэ.

— «Ленинец» колхозодо Социалис Ажалай Героин нэрэ зэргэтэй 4, Ленинэй ордентой 8 хүн, гадна бусад орден, медальнуудта хүртэһэн олон хүхэд бии. Тэдэнэй олонхидынь минии багшанар, наһан соомни үльгэр жэшээ боложе ябаһан хүнүүд юм —гэжэ Леся Михайловна сэдьхэлээ уяруулан хэлэбэ.—Минии нэрые иигэжэ дээрэ үргэн, намда үзүүлһэн этигэл найдабаритнай би бүхы оролдолгоороо ажалаараа харюулхаб!

17 наһанһаа ажалай жолоо бариһан энэ юрын лэ украин колхозница хадаа коммунистын нэрэ зэргые сэбэрээр сахин ябагшадай—манай оронойурдаа хараха хүнүүдэй нэгэн гээшэ гэһэн бодол ээлүүдгүй толгой соом зуралзаа һэн. Имэл хүнүүдэй ашаар оронойнай хүгжэлтын зам орьёл өөдэ зурына бэшэ аал?

Львов хотодошье, хүдөө нютагуудааршье болоһон уулзалгануудай үедэ Баруун Украинын хүндэмүүшэ илдам хүнүүд бидэндэ хандан:

— Үшөө дахин айлшаар ерэгты!—гэжэ уридаг байгаа. Тиигээд заатагүй иигэжэ нэмэхэ:— Нютаг нютагтаа хүрэжэ ошоходоо, зүрхэнэймнай халуун мэндые дамжуулаарайгты.

Украин нүхэдэй халуун мэндые энэ тэмдэглэлээрээ дамжуулан, уншагшадтаа хүргэбэб гэжэ тоолохо дурамни хүрэнэ.

**Ц. ДОНДОГОЙ.**

**(Түгэсхэл. Эхиниинь манай газетын июлиин 28-най номерто).**

---

*ЗУНАЙ АМАРАЛТА*

## ҺОНИРХОЛТОЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

Улаан-Үдэ хотын 14-дэхи һургуулиин долоодохи «А» классай һурагшад пионернүүдэй «Зарница» гэжэ сэрэгэй-спортивна нааданда жэл бүри хабаадажа, эрхим амжалта түйладаг болонхой. Эдэнэр тээсгэнэй республикын пионернүүдэй слёдто хабаадалсаад, нютагаа бусажа ерэбэ. Эдир армеецүүд ВЛКСМ-эй обкомдо болоһон уулзалга дээрэ Одессэ хототой яажа танилсаһан тухайгаа һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэбэ. Отрядай командир Володя Васильев, отрядай замполит Лена Леонова болон бусад пионернүүд тэндэ хараһан үзэһэн юумэеэ, мүрысөөн тухай сугларагшадта хөөрэжэ үгөө.

Республикын «Зарница» гэжэ сэрэгэй-спортивна наадаһай командалагша Ф. Г. Самойленко эдир армеецүүдые амаршалха зуураа тэдэнэй Эхэ орёноо хэзээдэшье хамгаалжа шадахаар бэлэн байха, энээндэ эдир наһанһаа бэеэ бэлдэжэ һураха гээшэ совет эрхэтэн бүхэнэй нангин үүлгэ гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Улаан-Үдын 14-дэхи һургуулида сэрэгэй-патриотическа хүдэлмэри юрэнхы дээрээ шадамараар эмхидхэгдэнэ, һургуулиин олохон һурагшад «Зарница» гэжэ нааданда эдэбхитэйгээр хабаадуулагдана гээд тэмдэглэлтэй.

**Манай корр.**

---

СПОРТ

# ТОБШОХОНООР...

ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭ. Хүнгэн атлетикын олон зүйлөөр Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө хахад финалай мүрысөөн Швециин Мальмё хотодо болож дүүрэбэ. Эндэ СССР-эй эхэнэрнүүдэй болон эрэшүүлэй суглуулагдамал командануул онсо шалгаржа, түрүү һуури эзэлээд, август һарын һүүл багта Лондондо үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадаха эрхэдэ хүртөө. Буряадай багшанарай институдай студентка, дэлхэйн экс-чемпионка, уласхоорондын классай спортын мастер Надежда Виноградова долоон зүйлөөр 6055 очко абажа, илалта түйлаһан байна.

* * *

СССР-эй болон Великобританиин хүнгэн атледүүдэй суглуулагдамал командануудай хоорондо нүхэд ёһоной заншалта мүрысөөн Лондон шадархи Гэйтсхед гэжэ бишыхан хотодо болобо. Эндэ Советскэ Союзай эрэшүүлэй суглуулагдамал команда 115:106 тоотойгоор шүүгээ. Олимпиада-80-да хабаадаһан уласхоорондын классай спортын мастер Павел Яковлев энэ заншалта нааданда дүрбэдэхи һуури эзэлжэ, командынгаа амжалтада ехэ хубитаяа оруулһан байха юм.

* * *

Олимпиин наадануудай чемпион Януш Кусочинскиин дурасхаалда зорюулагдаһан уласхоорондын мүрысөөн Варшавада боложо, командна тоосоогоор дэлхэйн кубогта хүртэгшэ, СССР-эй чемпионка Татьяна Поздняхова 1000 метрые 2 минута 44 секунда соо гаталжа, толотомо илалта түйлаба.

* * *

Спортын габьяата мастер Пугачевскиин шанда хүртэхын түлөө бүхэсоюзна мүрысөөн Свердловск хотодо үнгэргэгдөө. Эндэ манай республикын хүнгэн атледүүд һайн һорилго бэлэдхэлтэй байһанаа харуулба. П. Яковлев, Е. Ситникова гэгшэд 1500 метртэ урилдахадаа, бултанһаа түрүүн фиништэ хүрэжэ ерэһэн байна. Спортын мастер Евгения Ситникова энэ зайе 4.13 минута соо гаталба. Спортын мастерта кандидат Владимир Ковалев 800 метрэй урилдаанда мүнгэн медаляар шагнагдаа.

ВЕЛОСПОРТ. Республикымнай түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн боложо, спортын хэдэн бүлгэмүүдэй 50 гаран велосипедист хабаадаһан байна.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр «Труд» бүлгэмэй областной соведэй спортсменүүд илажа, республикын чемпионууд болобо. «Урожай» болон «Буревестник» бүлгэмүүдэй суглуулагдамал командануул удаадахи һууринуудта гараа.

«Труд» бүлгэмэй спортын мастерта кандидат Геннадий Рыжков 50 болон 120 километрэй урилдаанда илалта түйлаа. Энэ клубай түлөөлэгшэ Юрий Бурдуковский 150 километртэ нэгэдэхи һуури эзэлһэн байха юм. «Урожай» бүлгэмэй велосипедист Вера Федотова 25 километртэ урилдахадаа, эгээл һайн саг харуулжа, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

«ЭТИГЭЛ НАЙДАЛАЙ МҮРЫСӨӨН». Пионерэй дружинануудай хоорондо республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэжэ. Буряад ороной хото, хүдөөгэй арба гаран һургуулинуудай суглуулагдамал командануул хабаадаһан байна. 4 — 5-дахи классуудай һурагшадай дундаһаа Улаан-Үдын 32-дохи һургуулиин һурагшад һайн һорилго бэлэдхэлтэй байжа, бүхы найман зүйлөөр илалта түйлаад, республикын чемпионууд болобо. Зэдын районой Петропавловкын дунда һургуулиин һурагшад — хоёрдохи, Баргажанай районой Уланай дунда һургуулиин спортсменүүд гурбадахи һуури эзэлээ.

6 — 7-дохи классуудай һурагшадай дундаһаа республикын ниислэл хотын 20-дохи һургуулиин команда илалта түйлаһан байна. 32-дохи болон 65-дахи һургуулинуудай һурагшад удаадахи һууринуудта гараһан байха юм.

ФУТБОЛ. Клубай командануудай дунда футболоор республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн боложо үргэлжэлһөөр. Транспортын «Локомотив» Онохойн «Восходтой» наадахадаа, 1:1 тоотойгоор тэнсэбэ. Хойто-Байгалай «Горняк» ЛВРЗ-гэй футболистнуудые 2:1 тоотойгоор шүүгээ. «Пищевик» «Судостроителиие» 6:2 тоотойгоор илаһан байна. Гусиноозёрск хотын спортсменүүд «Текстильщигые» 1:0 тоотойгоор илажа гараа. 17 очкотой болоһон транспортын «Локомотив» түрүү һуури эзэлжэ ябана. Эдиршүүлэй дундаһаа «Забайкалец» клубай суглуулагдамал команда эрхимлэнэ.

**Б-М. ЖИГЖИТОВ.**

---

**«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ**

«Спортлотонуудай» июлиин 25-да үнгэргэгдэһэн 30-дахи тираж.

«49-һөө 6-ень тааха»: 4 — бокс, 9 — велоспорт шоссе, 17 — конькигаар урилдаалгын спорт, 23 — санаар һүрэлгэ ба хоёр зүйлэй мүрысөөн, 26 — табан зүйлэй мүрысөөн, 40 — бадминтон.

«36-һаа 5-ень тааха»: 18 — хүнгэн атлетикэ, 21 — тамаралга, 28 — һомоор буудалга, 32 — фигурна һолжоролго, 34 — ногоон дээрэ наадагдадаг хоккей.

(ТАСС).

---

**ПРАВДА БУРЯТИИ**

**Нэгэдэхи хуудаһанда.** «Байгалһаа Амар хүрэтэр дардам харгы барихабди» — «Восточно-Сибирская правда», «Правда Бурятии», «Забайкальский рабочий», «Тихоокеанская звезда», «Социалистическая Якутия» болон «Амурская правда» газетэнүүдэй редакциин бэлдэһэн хамтын номерой материалнууд. «Алад холын хараатайгаар» — академик А. Аганбегянай статья. «Эзэн ёһоор арга боломжонуудаа хэрэглэхэ». «Түсэбөө заабол бэелүүлжэл һалаха» — «Правда Бурятии» газетын рейдын материал. «Л. И. Брежнев Я. Кадартай уулзаба» — ТАСС-ай материал.

**Хоёрдохи, гурбадахи хуудаһануудта.** «Байгалһаа Амар хүрэтэр дардам харгы барихабди» — хамтын номерой материалнуудай үргэлжэлэл.

**Дүрбэдэхи хуудаһанда.** «Шэнэ һонин, үйлэ хэрэгүүд, тоо, баримта» — тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Хилын саанаһаа» — ТАСС-ай корреспондентнүүдэй мэдээсэлнүүдһээ. «Правда Бурятии» газетын хиналта доро». Соносхолнууд.

---

**САГАЙ УЛАРИЛ**

Мүнөөдэр республика доторнай сэлмэжэ, бүрхэжэ байха, зарим нютагуудта саг зуура бороо орохо. Баруун тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Үдэртөө 21—26 градус дулаан байха.

---

**СЭНХИР ЭКРАН**

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

**«Орбита».** 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 —«Дуратай уран шүлэгүүднай». 10.35 —«Простые заботы» —уран һайханай фильм. 11.50 — Москвагай камерна хоорой концерт. 12.20 — Шэнэ һонин. 15.10 —Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 —«Би Ленинградайб гэжэ өөрыгөө тоолодогби». Советскэ Союзай Геройнууд, СССР-эй летчик-космонавтнууд В. Шаталов, О. Макаров, Г. Гречко гэгшэдэй хабаадалгатай телевизионно баримтата фильм. 16.15 —«Ород хэлэн». 16.45 —«Манай дуун, зэдэлэ!».

**Улаан-Үдэ.** 17.45 — Футбол. ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Арһан бүмбэгэ» гэжэ клубай кубогта хүртэхын түлөө түгэсхэлэй наадан (үнгэтэ). 18.45 —«Байгал» программа.

**«Орбита».** 19.15 —«Университеэдын дневник». 19.30—19.45 — Забһарлалга. 19.45 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00 —«Шиидхэгдээгүй асуудалнууд. Бэдэрэлгэнүүд. Дабалтын замууд». 21.00 — Молдавиин ССР-эй Гүрэнэй академическэ габьяата арадай хатарай «Жок» гэжэ ансамблиин концерт. 22.00 —«Время». 22.35 — «Останкинай концертнэ студида болоһон залуушуулай үдэшэ». Москвагай ба Московско областиин дунда һургуули дүүргэгшэдтэй уулзалга. 24.00 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

**«Орбита».** 12.55 —Дамжуулгын программа. 13.00 — Үхибүүдтэ. «80 дней вокруг света» — мультфильм (7, 8-дахи серинүүд). 13.45 —Телестадион. 14.15 —«Аренэ дээрэ болоһон табан уулзалга» —фильм-концерт. 15.15 —«Соведүүдэй хүдэлмэри». 15.45 —«В. Луговскойн уран бэлиг».

**Улаан-Үдэ.** 16.55 — Киноочерк. 17.15 —Соносхолнууд. 17.25 — «Агитаторнууд ба политинформаторнуудта туһаламжа».

**«Орбита».** 17.45 —«Шатарай һургуули». 18.15 — Хүгжэмэй концерт. 18.45 —«Горнистнууд, харюусагты»!.

**Улаан-Үдэ.** 19.45 —«Дэлхэй совет хүнүүдэй харахада».

**Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.**

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная—2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-00648. Заказ № 174 Индекс 5901.